

Universitas Matthiae Belii

ERUDITIO
MORES
FUTURUM

Ročník 21

november – december 2014

Číslo 2

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici inaugurovala svojho nového rektora

Dňa 15. januára 2015 sa na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v aule Beliana uskutočnila slávnostná inaugurácia novozvoleného rektora doc. Ing. Vladimíra Hiadlovského, PhD. a slávnostné vymenovanie doc. Ing. Petra Krištofika, Ph.D. za dekana Ekonomickej fakulty UMB a doc. RNDr. Jarmily Kmet'ovej, PhD. za dekanu Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici.

Doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD., expert na finančný manažment, dlhoročný zamestnanec Univerzity úspešne pôsobiaci vo viacerých riadiacich pozíciách a doterajší dekan Ekonomickej fakulty UMB, sa stal v poradí piatym rektorom Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Akademická obec ho vo voľbách 6. mája 2014 zvolila za kandidáta na rektora na štvorročné funkčné obdobie a prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska ho do funkcie vymenoval 18. novembra 2014.

Slávnostný akt sa tešil výnimočnej pozornosti. Odohral sa v prítomnosti bývalých rektorov UMB, za účasti takmer troch desiatok najvyšších predstaviteľov slovenských a zahraničných vysokých škôl a početných hostí zastupujúcich štátne i regionálne partnerské inštitúcie Univerzity Mateja Bela z oblasti politického, spoločenského, kultúrneho, cirkevného života a podnikateľskej sféry.

Podporu novému vedeniu Univerzity Mateja Bela, ktoré si dáva za cieľ obhájiť pozíciu našej alma mater v silnom konkurenčnom prostredí verejných vysokých škôl, vyjadril predseda Národnej rady Slovenskej republiky Peter Pellegrini a primátor Banskej Bystrice Ján Nosko.

***Vážený pán predsedu Národnej rady
Slovenskej republiky,
vážená pani podpredsedníčka
Národnej rady Slovenskej republiky,
Vaše Magnificencie, Spektability,
Honorability, ctení hostia,
milí kolegovia a študenti.***

Z rúk predsedu Akademického senátu Univerzity Mateja Bela som slávnostne prevzal insígnie symbolizujúce najvyššieho predstaviteľa našej univerzity. Tento moment vyvolal vo mne množstvo pocitov, z ktorých tým najsilnejším je bezpochyby pocit zodpovednosti. Univerzita Mateja Bela má v priestore vysokoškolského vzdeláva-

nia na Slovensku už historické miesto definované významom, veľkosťou, geografickým záberom, vytvoreným profilom. To, že Univerzita Mateja Bela je relevantným hráčom na trhu univerzitného vzdelania v našej krajine, je zásluha tak predchádzajúcich rektorov, ako aj bývalých a súčasných zamestnancov, ktorí dokázali do svojej práce vložiť kus svojho srdca, obetovať časť osobných záujmov v prospech celku a poňať ju aj ako svoje poslanie. Vstúpiť na post piateho rektora celonárodne významnej univerzity vyžadovalo uvažlivé rozhodnutie a vyburcovalo v mojej mysli predovšetkým pocit spomínanej zodpovednosti. Zodpovednosti za

študentov, zamestnancov, za budúci vývoj, rozvoj, ranking a vnímanie univerzity z celospoločenského pohľadu.

Vždy, keď na najvyššej pozícii s koncentráciou zodpovednosti za celú inštitúciu dochádza ku zmene, ide o to, ako rozbehnuté a nezvratné procesy skĺbiť s víziou a stratégiou nového manažmentu.

S touto výzvou sa stretlo každé predchádzajúce vedenie našej alma mater.

Vstupujeme do obdobia ovplyvneného množstvom procesov, ktoré prebiehajú, sú nezvratné a ktoré nie je v našej sile meniť, len mierne korigovať. Stojíme na prahu končiaceho programového obdobia 2007 – 2013 a v ňom implementovaných európskych projektov a nového programového obdobia 2014 – 2020, ktoré prináša a prinesie množstvo výziev a nových podnetov. Bude kľúčové solídne a so ct'ou uzavrieť už zdanlivo ukončené a v súčasnosti implementované projekty minulého programového obdobia a udržať si, prípadne posilniť pozíciu univerzity ako žiadateľa v už začatom programovom období.

Netrepezlivo očakávané výsledky komplexnej akreditácie rovnako ovplyvnia ďalší vývoj a potenciálny rozvoj univerzity.

Ďalší významný faktor budúceho vývoja našej univerzity determinujú požiadavky súčasnej praxe a aktuálneho dopytu na trhu práce, kde rastie požiadavka na prax absolventov získanú už počas štúdia a absolventov s technickým vzdelaním. Tu vzniká pre Univerzitu Mateja Bela, ako univerzitu s prevažne spoločenskovedným zameraním zdanlivo problém, v skutočnosti najmä výzva.

V neposlednom rade musím spomenúť, na všetky subjekty rovnako pôsobiaci, objektívny faktor, ktorým je značne nepriaznivý demografický vývoj,

prekonateľný najmä rešpektujúci absolútny význam internacionalizácie štúdia.

Týmto a mnohým ďalším problémom a výzvam musíme čeliť. Nebude to jednoduché, ale preto tu dnes stojíme, aby sme v spolupráci s akademickou obcou univerzity a čo možno najvyšším využitím vnútorného potenciálu zvládli neľahké

obdobie a úlohy a vytvorili predpoklad pre ďalší rozvoj našej univerzity.

Fungovanie univerzity nie je možné bez spolupráce s univerzitami ostatnými, vysokými školami a ďalšími

vzdelávacími inštitúciami na Slovensku i v zahraničí. Veľmi si vážim dnešnú prítomnosť takmer všetkých rektorov na Slovensku a som presvedčený, že svojou účasťou podčiarkujú význam a potrebu vzájomnej spolupráce v záujme dosiahnutia nášho spoločného cieľa, poskytovanie vzdelania v spoločnosťou požadovanej kvalite a štruktúre. To nikdy nedosiahneme izolovaným vnímaním vlastnej inštitúcie a neproduktívnym

konkurenčným prístupom, ale rešpektovaním vzájomných konkurenčných výhod a hľadaním synergie v prienikoch spoločnej spolupráce.

Nie je to len vysokoškolské vnútorné a vonkajšie prostredie, ktoré výrazne ovplyvňuje naše smerovanie. Pôsobíme v srdci Slovenska, z rôznych hľadísk v strategicky situovanom a architektonicky aj prírodným okolím krásnom meste, ktoré jednoznačne možno označiť prívlastkom študentské. Považujem za mimoriadne dôležité, aby dlhodobý horizont života univerzity bol spojený s úzkou spolupracou s mestom Banská Bystrica. Prezentácia Banskej Bystrice ako univerzitného mesta prispieva k budovaniu pocitu hrdosti jeho občanov s vnímaním všetkých výhod, ktoré silná univerzita mestu prináša. Som presvedčený, že prostredníctvom efektívnej spolupráce mesto – univerzita dokážeme zvýšiť celkovú atraktivnosť aj prosperitu mesta, s pozitívnym dopadom na občanov, inštitúcie, ktoré sa tu nachádzajú, ako aj podnikateľské prostredie. Ohrozenie v podobe odchodu mladej generácie z nášho mesta je rovnako závažné pre samotné mesto ako aj univerzitu a len plným využitím potenciálu vzájomnej spolupráce vieme tejto hrozbe zabrániť. Takmer identický začiatok pôsobenia nového vedenia mesta Banská Bystrica a Univerzity Mateja Bela považujem v tomto kontexte za symbolické.

Pre napĺňanie spoločných vízií a stratégií je nevyhnutné, aby práve jednotlivci, ktorí tvoria základ celej univerzity, spolupracovali a verili v spoločný úspech. Jednou z najdôležitejších úloh manažmentu univerzity a jej súčasťou je, aby sa snažili dosiahnuť toto vnímanie v kolektívoch, ktoré riadia. Univerzitu netvoria len manažment a garanti, ale všetci zamestnanci bez ohľadu na dĺžku ich pôsobenia na univerzite a pracovné miesto, ktoré zastávajú. Považujem za kľúčové, aby s víziou o budúcnosti univerzity boli stotožnení všetci pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci a aby akceptovali každé dobré rozhodnutie v prospech univerzity, aj keď neprináša individuálny prospech im samotným. V tejto súvislosti nám všetkým želám viac ľudskosti, vzájomnej tolerancie, nachádzania skutočných hodnôt, menej zbytočného súperenia, viac spolupráce a hľadanie spôsobov ako spoločne zložiť prekážky, ktoré nám kladie okolie, nie si to komplikovať prekážkami vlastnými.

V závere by som sa rád pár vetami zamyslel nad naším poslaním. Nachádzame sa v období, ktoré nie veľmi praje spoločenskému uznaniu učiteľa. Nielen

z hľadiska ohodnotenia, ale aj docenenia významu tohto povolania pre spoločnosť. Pritom práve práca vysokoškolského učiteľa nemá len primárny rozmer v podobe poskytovania vzdelania. Každý z nás má príležitosť do istej miery formovať svojho študenta, vplývať na jeho morálny a hodnotový profil. Je to na jednej strane veľká príležitosť, no na strane druhej obrovská zodpovednosť. Stav spoločnosti je do značnej miery odrazom jej školstva. Ak sa Vám zdá, že Váš osobný prínos vo výchovno-vzdelávacom procese je kvapkou v mori, má to svoj význam,

pretože ak ju tam nepridáte, tá kvapka tam bude chýbať.

Nemusíme byť svetovou univerzitou, aby sa z niektorých našich študentov stali svetoví absolventi. Nemusíme mať v našich radoch laureátov Nobelových cien, aby naši absolventi hovorili o našich učiteľoch ako o tých najlepších. Ak práve Vašou zásluhou vychováte spomedzi nášho študentstva úspešného absolventa a on sa veľakrát v myšlienkach vráti práve k Vám ako k tomu svojmu učiteľovi, je to tým najkrajším a najhodnotnejším uznaním Vašej práce.

Je mi ct'ou stáť v dnešný deň pred Vami a prevziať insígnie Univerzity Mateja Bela. Vážim si dôveru, ktorá mi bola akademickou obcou prejavovaná a urobím všetko preto, aby som v spolupráci vedenia univerzity, s vedením všetkých fakúlt a ostatných súčastí, spoločne so všetkými pedagogickými a nepedagogickými zamestnancami prispel k ďalšiemu rozvoju, prosperite a budovaniu dobrého mena našej Univerzity Mateja Bela nielen na Slovensku, ale aj v medzinárodnom vysokoškolskom prostredí. Ďakujem za pozornosť.

Profesorovi JURAJOVI DOLNÍKOVI udelili ČESTNÝ DOKTORÁT UMB

Na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela (FF UMB) v Banskej Bystrici, ktoré sa konalo dňa 30. októbra 2014, udelili čestný doktorát *Doctor honoris causa Univerzity Mateja Bela* prof. PhDr. Jurajovi Dolníkovi, DrSc. Univerzitný profesor Juraj Dolník sa spolupodieľa svojou vedeckou a pedagogickou aktivitou, ako aj ďalšou spoločenskou angažovanosťou na rozvoji jazykovedy a translatológie, šírení hodnôt vzdelanosti, humanizmu a kultúry v domácom a medzinárodnom kontexte.

S Univerzitou Mateja Bela, jej bývalými i súčasnými pracovníkmi, spája profesora Juraja Dolníka dlhoročný vzťah. Desať rokov (do roku 2007) pôsobil na Katedre germanistiky na niekdajšej Filologickej fakulte UMB a potom na Katedre germanistiky na Fakulte humanitných vied UMB. Prednášal v bakalárskom i magisterskom stupni štúdia. Okrem toho viedol univerzitné doktorandské semináre v odbore všeobecná jazykoveda zamerané na metodológiu výskumu a poznávania. Bol školiteľom viacerých doktorandov, ktorí pôsobili a pôsobia na súčasnej Katedre germanistiky Filozofickej fakulty

UMB. Vo funkcii vedúceho Katedry germanistiky na niekdajšej Filologickej fakulte UMB (1998 – 2005), ako aj

Prednáška profesora Juraja Dolníka

v ďalšom období pôsobenia na tunajšej univerzite pestoval katedrovú kultúru, ktorá obsahuje nasledovné ťažiskové

štandardy: sebadisciplína – byť náročný k iným predpokladá byť náročný k sebe samému; základom nefalšovanej súdržnosti pracovného spoločenstva na katedre je práca na spoločných pedagogických a výskumných úlohách, s ktorými sa každý pracovník vnútorne stotožnil. Presadzoval filozofiu mysliteľského vzdelávania, ktorá sa zakladá na tom, že každý študent je potenciálny mysliteľ, a preto katedra by mu mala poskytnúť možnosť realizovať túto potencialitu. Svoje vedecké poznatky prezentoval aj medzi členmi a sympatizantmi banskobystrickej pobočky Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV.

Profesor Juraj Dolník bol členom Vedeckej rady na niekdajšej Filologickej fakulte UMB (1998 – 2002) a členom Vedeckej rady na UMB (2007 – 2010). Aj po ukončení pracovného pomeru na UMB prichádzal a prichádza často do banskobystrického akademického prostredia na medzinárodné lingvistické a translatologické konferencie organizované Katedrou germanistiky, Katedrou slovenského jazyka a literatúry (od 1. januára 2014 najmä Katedrou slovenského jazyka a komunikácie) a Katedrou

Profesor Juraj Dolník s členmi Katedry germanistiky FF UMB

Spoločná fotografia oceneného s rektorkou UMB a vedením FF UMB

Rrektorka univerzity gratuluje profesorovi Jurajovi Dolníkovi

Profesor Juraj Dolník s členmi Katedry slovenského jazyka a komunikácie FF UMB

anglistiky a amerikanistiky na Fakulte humanitných vied UMB.

Profesor Juraj Dolník patrí k najvýznamnejším predstaviteľom lingvistického myslenia v česko-slovenskom priestore, ako aj k významným lingvistom v európskom priestore, najmä v nemecky hovoriacich krajinách, v Maďarskej republike, Poľskej republike atď. Dlhodobo rozširuje hranice ľudského poznávania v oblasti výstavby jazyka, jeho osvojovania a fungovania, ako aj v oblasti používania jazyka predstaviteľmi diverzitných sociokultúrnych spoločenstiev. Juraj Dolník spája dôsledne poslanie vedca a vysokoškolského pedagóga. Vysokoškolské učebnice, skriptá a učebné texty, ale aj monografie a iné publikácie píše so zámerom posilniť intelektualizáciu odbornej prípravy študentov. Zaraduje do nich nielen najnovšie, ale aj staršie intelektuálne výnimočne hodnotné poznatky, na ktoré sa neprávom zabúda. Čini tak v presvedčení, že čím viacej poznáme lingvistickú aj širšiu interdisciplinárnu duchovnoviednu minulosť, tým je väčšia pravdepodobnosť objavenia niečoho nového. V tomto zmysle nabáda knižne i ústne doktorandov, ale aj mladšiu a strednú generáciu lingvistov, aby sa vrátili k Platónovi, I. Kantovi, W. von Humboldtovi, E. Cassirerovi a k iným výnimočným mysliteľom. Návrat k nim je cestou k rozvíjaniu a

Príhovor dekana Filozofickej fakulty UMB doc. Mgr. Vladimíra Bíloveského, PhD.

rekonštrukcii existujúcich konceptov v jazykovednom diskurze. Juraj Dolník je tvorcom alternatívnych teoretických konštruktov chápania jazyka v jeho prirodzených vzťahoch. To znamená, že jeho lingvistické uvažovanie nezostalo v zajatí pojmov systém, štruktúra, zákonitosť, funkcia, jazyk, reč. Najmä pod vplyvom skúseností z pedagogického narábania s jazykom dospel k poznaniu, že jazyk treba skúmať v živote jeho nositeľov. Preto sa vydal na cestu explanačnej lingvistiky, ktorá ho priviedla k logicky orientovanej explanácii. O niečo neskôr sa začal orientovať na interpretačnú explanáciu, ktorá dominovala a domnuje v sociokultúrnych vedách. Zmysel poznávania jazyka prostredníctvom interpretačnej explanácie našiel a nachádza vo vníkaní do tajov ľudskej duše a ducha mikro- a makrospoločenstiev, pretože z tejto perspektívy možno vyvodzovať závery pre praktickú duchovnú činnosť.

O uznaní vedeckovýskumných a pedagogických výsledkov prof. Juraja Dolníka vedeckou aj širšou spoločenskou komunitou svedčia nielen početné členstvá v národných a medzinárodných komisiách a výboroch, pozvania na vedecké konferencie a sympóziá, ale tiež ocenenia a vyznamenania vedeckými, akademickými a ďalšími inštitúciami: Zlatá medaila Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2002), Zlatá medaila Univerzity Komenského v Bratislave (2007), Veľká strieborná medaila Univerzity Komenského v Bratislave (2012), Strieborná medaila Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (2007), Prémia Literárneho fondu za vedeckú literatúru (2011).

Udelenie titulu *Doctor honoris causa Univerzity Mateja Bela* prof. PhDr. Jurajovi Dolníkovi, DrSc. má svoje opodstatnenie ako vyjadrenie uznania a úcty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici tejto výnimočnej osobnosti súčasnej slovenskej a európskej jazykovedy a národnej kultúry za celoživotnú vedeckovýskumnú a pedagogickú prácu.

doc. PaedDr. Zdenko Dobrík, PhD.

Mgr. Jana Lauková, PhD.

Katedra germanistiky FF UMB

Foto: Mgr. Jana Lauková, PhD.

PRÍSPEVKY REKTORÁTU

BLAHOŽELÁME

Dňa 29. 10. 2014 na zasadnutí Vedeckej rady Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. na základe rozhodnutia Vedeckej rady Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici zo dňa 24. 4. 2014 udelila

prof. PhDr. Eudovítovi Višňovskému, CSc.

a

prof. Mgr. Belovi Felixovi, PhD.

čestný titul profesor emeritus Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania.

Zaželala im pevné zdravie, šťastie a veľa úspechov v pracovnom a osobnom živote.

Zároveň ich požiadala, aby sa aj naďalej, ako doteraz, aktívne zapájali do akademického života.

Foto: Ing. Marián Lihan

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslavia v období mesiacov **november – december 2014** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Ing. Ružena Fraňová

Mária Müllerová

Alena Sumráková

Mgr. Ivan Bojkas

PhDr. Daniela Koval'ová, PhD.

Médiá o nás

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
19.11.2014	SME	Vysoké školy – Bedeker uchádzačov o štúdium	Ponuka štúdia UMB na akademický rok 2015/2016 v špecializovanej prílohe denníka SME – Vysoké školy.
19.11.2014	Bystricoviny.sk	Prezident vymenoval nového rektora UMB Vladimíra Hiadlovského	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
18.11.2014	www.teraz.sk	Prezident Andrej Kiska vymenoval dvoch nových rektorov vysokých škôl	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
18.11.2014	BB-online	Prezident Kiska v utorok vymenoval nového rektora UMB	Beatu Kosovú strieda vo funkcii doterajší dekan Ekonomickej fakulty UMB Vladimír Hiadlovský, ktorého odborná profilácia je zameraná najmä na ekonomiku podniku.
18.11.2014	www.hlavnespravy.sk	Prezident Kiska vymenoval dvoch nových rektorov vysokých škôl	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
18.11.2014	www.nasenovinky.sk	Prezident vymenoval nových rektorov	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
18.11.2014	student.dnes24.sk	Dôležitá personálna zmena v Banskej Bystrici: Prezident vymenoval nového rektora UMB	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB, ktorý pôsobil ako dekan EF UMB.
18.11.2014	SME	Kiska vymenoval dvoch rektorov vysokých škôl	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
18.11.2014	Webnoviny	Kiska vymenoval rektorov, vysoké školstvo potrebuje zmenu	Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektorov dvoch vysokých škôl. Menovací dekrét si prevzal aj Vladimír Hiadlovský z UMB v BB.
6.10.2014	student.dnes24.sk	Mladá absolventka (25) UMB mimoriadne ocenená rektorkou: Raz mi na internáte ukradli dvere	Rozhovor s absolventkou UMB Simonou Ježíkovou mimoriadne ocenenou rektorkou UMB.
6.10.2014	bystrica.dnes24.sk	Mladá absolventka (25) UMB mimoriadne ocenená rektorkou: Raz mi na internáte ukradli dvere	Rozhovor s absolventkou UMB Simonou Ježíkovou mimoriadne ocenenou rektorkou UMB.
25.9.2014	TASR	Na UMB oceňovali zamestnancov, akademický rok otváral minister	Pri príležitosti začínajúceho sa nového akademického roka 2014/2015 na UMB ocenila rektorka UMB 21 zamestnancov univerzity. Plaketu UMB za celoživotné dielo získala prof. Milota Vetráková, vysokoškolská profesorka na EF a súčasná prorektorka.

PRÍSPEVKY FAKULT

ĎALŠIE VZDELÁVANIE AKO VÝZVA K AKTÍVNEMU STARNUTIU (ITMS: 26120130058)

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici ako verejná vysoká škola získala v roku 2013 finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Vzdelávanie na uskutočnenie projektu, ktorý ďalším vzdelávaním prispieva k aktívnemu starnutiu seniorov na Slovensku. Tento projekt má viacero súčastí, ktoré gestujú pedagógovia z Univerzity Mateja Bela. Ďalšie vzdelávanie seniorov sa týka napr. anglického jazyka, informačno-komunikačných technológií, základov práva, ale aj spoločenského protokolu, ktorého gestorom a zároveň lektorom je doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD. z Katedry verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela.

Hlavným koordinátorom všetkých parciálnych aktivít na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela je rektor doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD. Aktivita 1.3. pod názvom Spoločenský protokol je uskutočňovaná kolektívom viacerých ľudí, participujúcich na projekte: Okrem odborného garanta a zároveň lektora doc. Ing. Radoslava Kožiaka, PhD. sa na prípravu a realizácii podieľajú Ing. Katarína Zimermanová, PhD. z Inštitútu manažérskych systémov Ekonomickej fakulty UMB v Poprade, doc. Ing. Irena Šulajová, CSc., koordinátorka Univerzity tretieho veku na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ing. Alena Kaščáková, PhD. z Katedry kvantitatívnych metód a informačných systémov Ekonomickej fakulty UMB, Ing. Lucia Horvátová a

Ivana Kapustíková z Ekonomickej fakulty UMB. Na uskutočnení vzdelávacej aktivity sa podieľajú aj finančná manažérka a zároveň manažérka monitoringu Ing. Iveta Lomenčíková, manažérka publicity Monika Tomášiková, odborný pracovník pre verejné obstarávanie Michal Klaučo, administratívny pracovník Ing. Ivan Sedliačik, asistentka pre účtovnú oblasť Mgr. Andrea Močárová a asistentka pre mzdovú a personálnu oblasť Jana Löbbová.

Spolu s ostatnými aktivitami projektu bolo v rámci Spoločenského protokolu potrebné hneď na začiatku realizácie projektu identifikovať vzdelávacie potreby seniorov v danej oblasti. Z tohto dôvodu bol uskutočnený pomerne rozsiahly dotazníkový prieskum, prostredníctvom ktorého mohli oslovení seniori z cieľovej skupiny vyjadriť svoje preferencie a aké poznatky ich v oblasti spoločenského protokolu zaujímajú. Prostredníctvom výsledkov dotazníkového prieskumu bol pripravený vzdelávací program „šitý na mieru“ podľa potrieb seniorov.

V mesiacoch september až november 2013 bol samotný dotazníkový prieskum zrealizovaný a následne štatisticky vyhodnotený, aby bola jeho vypovedacia schopnosť čo najvyššia. Od januára do júna 2014 gestor aktivity v spolupráci s ďalšími kolegami pripravili vzdelávací program, jeho obsahovú náplň, boli zakúpené knižné publikácie o spoločenskom protokole a písacie potreby, ktoré účastníci využijú v rámci vzdelávacích kurzov.

Samotná vzdelávacia aktivita sa uskutočňuje v desiatich trojhodinových vyučovacích blokoch od septembra do decembra 2014. Ukončená bude preverením osvojených vedomostí účastníkov aktivity, ale aj následným dotazníkovým prieskumom, ktorým získame spätnú väzbu od seniorov, či kurz naplnil ich očakávania, ako boli spokojní s jeho rozsahom a štruktúrou, ale aj jeho organizáciou a priebehom vzdelávania.

Projektový tím pripravil pre seniorov témy týkajúce sa všeobecných pravidiel spoločenskej etikety, pravidiel správania sa pri organizovaní a účasti na rozličných typoch spoločenských podujatí, pravidiel spoločensky korektného stolovania, tvorby zasadacieho poriadku, konzumácie jedál a nápojov, pravidiel správneho telefonovania, využívania informačno-komunikačných technológií, ako aj základných informácií z oblasti štátneho a diplomatického protokolu, ktoré majú v medzinárodnom kontexte určité špecifiká.

Pri tejto príležitosti by som ako odborný garant aktivity 1.3. Spoločenský protokol a zároveň lektor vzdelávania chcel poďakovať všetkým, nielen vyššie spomenutým kolegom, ktorí svojim dielom práce prispeli k úspešnej príprave a realizácii vzdelávacej aktivity. Veľké poďakovanie adresujeme účastníkom kurzu Spoločenský protokol – našim seniorom –, ktorí sú dôkazom toho, že aj vo vyššom veku môže zostať človek aktívny, osvojovať si nové a prehľbovať skôr osvojené poznatky, nezostať „doma“, ale byť „hladný“ po kontakte s inými ľuďmi, podeliť sa o svoje životné skúsenosti, radosti i starosti, ktoré sú bezprostredne spojené so spoločenskou etiketou.

Za celý kolektív pedagógov a kolegov želáme seniorom veľa zdravia a síl, životného optimizmu, chuti neustále sa vzdelávať a podeliť sa o svoje životné skúsenosti s mladšou generáciou.

*doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.
Katedra verejnej ekonomiky
a regionálneho rozvoja
Ekonomická fakulta UMB
Foto: Monika Tomášiková*

EKONOMICKÁ FAKULTA UMB „DEŤOM“

Skupina nadšencov na Ekonomickej fakulte UMB pripravila pre deti a vnúčatá svojich zamestnancov akciu pod názvom *Ekonomická fakulta „deťom“*. Dňa 30. júna 2014 sa dvere fakulty otvorili našim najmladším „uchádzačom“.

Akcia začala slávnostným uvítaním devätnástich detí (vo veku od 4 do 10 rokov) prodekanom pre rozvoj Ing. Ladislavom Klementom, PhD. Následne si deti vypočuli hravou formou prezentovanú prednášku o štúdiu a fakulte. Potom sa zúčastnili krátkej prehliadky fakulty, vyskúšali si kreslo dekana a dostali malé darčeky.

Po krátkom oddychu a načerpaní síl ich čakalo množstvo disciplín, v rámci ktorých najväčšiu radosť urobilo skákanie na trampolíne. Okrem toho mali návštevníci mohli sami nakupovať sladkosti a zaplatiť „fakultnou menou – ekáčikom“, čo zvládli výborne. Zážitky

z celého dňa deti zachytili kreslením, z čoho vznikla zaujímavá výstava obrázkov.

Na konci akcie čakalo na deti milé prekvapenie v podobe odovzdávania „osvedčení o účasti na akcii EF deťom“ spolu s malým darčekom, ktoré im slávnostne odovzdalo vedenie fakulty.

Akcia mala veľký úspech medzi deťmi a zamestnancami EF UMB, preto dúfame, že na našej fakulte sa stane tradíciou.

*Luboslava Divoková
a Monika Tomášiková
referát rozvoja a vzťahov s verejnosťou
EF UMB*

Foto: Ing. Milan Lichý

HUDOBNO-TANEČNÝ FESTIVAL

Dňa 25. septembra 2014 sa na Ekonomickej fakulte UMB uskutočnila akcia pod názvom „Hudobno-tanečný festival“.

Autorkou myšlienky realizovať takúto akciu bola Mgr. Janka Kubeková, PhD. z Katedry odbornej jazykovej komunikácie. Spolu s kolegom nemeckým lektorom Thomasom Edelingom, M.A. a študentkou EF UMB Evou Midlíkovou sa snažili dať priestor študentom ukázať aj inú stránku ich osobnosti. Festivalu sa zúčastnili okrem študentov našej

fakulty aj študenti z celej Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Festival slávnostne otvorila prodekanka pre medzinárodné vzťahy doc. Ing. Vanda Maráková, PhD. a zároveň privítala hostí z Akadémie umení v Banskej Bystrici. Účinkujúci predstavili svoje hudobno-tanečné schopnosti v rôznych oblastiach.

Zoznam účinkujúcich na festivale: Thomas Edeling, M.A (EF UMB) – hra na klavír; Anastasia Vasko z Ruska (FPVaMV UMB) – spev s gitarovým

doprovodom; Roman Dzúrik (EF UMB) a tanečná skupina Element z Banskej Bystrice.

Spoluúčinkujúci: Daniela Kovaříková, Kristína Kapustová, Tatiana Kanderová, Zuzana Hrušková, Romana Drotovičová, Mária Beryová, Simona Abrahámová;

Ariko Kšenzuliaková (FPV UMB) – gajdy (ukážky hry na rôznych druhov gajdy); Patrik Remenár (EF UMB) – brazílske bojové umenie CAPOEIRA OXUMARE z Banskej Bystrice

Spoluúčinkujúci: Tomáš Brna, Martin Šima, Martin Lištiak, Miroslav Ferienčík, Martin Miškovský.

Fakulta múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici: Ján Šufliarsky, Miriam Švábová, Hansol Lee, Igor Supciuc, Andrea Stračinová.

Festival sa niesol v príjemnej kultúrno-spoločenskej atmosfére. Účinkujúcich prišli podporiť kamaráti, študenti aj zamestnanci EF UMB. Festival mal veľký úspech, preto sa uvažuje o jeho organizovaní aj v budúcnosti.

*Luboslava Divoková
a Monika Tomášiková
referát rozvoja a vzťahov s verejnosťou
EF UMB*

Foto: Ing. Milan Lichý

„Á propos, preklad!“ ako kontakt študentov s praxou

Nedávno vydala maldá česká translatologička Eva Novotná publikáciu *Uplatnenie absolventov odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo v praxi*. Aj keď bol jej výskum (založený na štatistických údajoch, získaných z dotazníkov absolventov tohto odboru) vykonávaný v Českej republike, situácia je vzhľadom na analogický vývin v oboch krajinách po roku 1989, resp. 1993, na trhu práce v uvedenej oblasti, podobná. Pozitívne výsledky uplatnenia absolventov inšpirujú Katedru translatológie Filozofickej fakulty UMB využívať doterajšie kontakty a spolupracovať s praxou.

Jednou z konkrétnych foriem tejto spolupráce je podujatie, ktoré zorganizovala dňa 15. októbra 2014 **Katedra translatológie FF UMB a Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre preklad** v Luxemburgu – spoločné tvorivé dielne pre študentov odboru

prekladateľstvo a tlmočníctvo **Á, propos, preklad**. Hostí z Luxemburgu, profesionálnych prekladateľov EK **Mgr. Dominiku Uhríkovú a Mgr. Petra Ballu**, privítal vedúci Katedry translatológie FF UMB **PhDr. Ivan Šuša, Ph.D.** a oboznámil ich s aktivitami katedry, jej štruktúrou a projek-

tmi v oblasti pedagogickej, vedeckej činnosti s potrebou prepájania štúdia translatológie s praxou. Aj keď katedra vznikla len pred rokom, s výchovou budúcich prekladateľov a tlmočníkov majú jej členovia skúsenosti viac ako pätnásť rokov počas pôsobenia na Filologickej fakulte a Fakulte humanitných vied. Ďalšia časť podujatia bola venovaná priamo študentom – v dvoch blokoch (bakalári a magistri) si viac ako päťdesiat dobrovoľne prihlásených študentov mohlo vyskúšať prekladať autentické odborné texty, s ktorými sa stretávajú profesionálni prekladatelia Európskej komisie. Prekladalo sa z troch svetových jazykov (angličtiny, nemčiny a francúzštiny) do slovenčiny. Bakalári z tretieho ročníka dostali text vopred, mohli sa naň pripraviť (po stránke jazykovej, ako aj terminologickej) v dostatočnom časovom predstihu.

Prváci a druháci z magisterského stupňa dostali text priamo na seminári. Potom nasledovala diskusia s analýzou jednotlivých prekladov, zdôvodnenia použitých postupov a riešení. Študenti sa zaujímali aj o možnosti stáže a práce prekladateľa, resp. tlmočníka pre európske inštitúcie. Obe strany sa vzájomne dohodli, že v aktivitách tohto typu budú naďalej pokračovať, keďže o podujatie bolo zo strany študentov prekladateľstva a tlmočníctva veľký záujem. Viac o podujatí, ako aj o možnostiach prekladateľských stáží v európskych inštitúciách, si môžete prečítať na internetovej stránke Katedry translatológie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela.

PhDr. Ivan Šuša, Ph.D.
Katedra translatológie FF UMB
Foto: Erika Murínová

Projekt: Akcia Rakúsko - Slovensko

Get Organized! Self-management Training for PhD Candidates

V súčasnosti sú pred študentmi doktorandského štúdia viaceré výzvy, ktoré súvisia s ich vlastným vedeckým smerovaním, multiplicitou úloh, ako i s novými požiadavkami na trhu práce, ktoré vyžadujú od budúcich uchádzačov o zamestnanie schopnosť plánovať v dlhodobom horizonte, vedieť si stanoviť priority, rozpoznať urgentné a dôležité úlohy a ovládať najnovšie metódy v rámci vlastného self-managementu.

Doktorandi sa s uvedenými problémami stretávajú často bez odborného usmernenia a pomoci. Preto základným cieľom projektu *Akcia Rakúsko – Slovensko* sa stala podpora súčasných i budúcich doktorandov na ceste k úspešnému ukončeniu doktorandského štúdia, resp. úspešnej elaborácii a obhajobe dizertačnej práce. K danej problematike sa aktívne vyjadrili i členky základného tímu projektu Mgr. Jana Pecníková (doktorandka

dennej formy štúdia) a doktorandka Mgr. Anna Slatinská (externá forma štúdia), pod odbornou gesciou doc. PhDr. Alexandry Bitušikovej, CSc. a Lucasa Zinnera z Viedenskej univerzity počas spoločného projektového stretnutia v Bratislave v dňoch 6. – 7. novembra 2014.

Projekt Akcia Rakúsko – Slovensko sa nachádza vo svojej druhej fáze. V rámci nej sa konalo spomínané stretnutie v Bratislave v spolupráci s Univerzitou

Komenského a Viedenskou univerzitou. Budúce stretnutia a workshopy sa budú konať vo februári 2015 vo Viedni pod záštitou Viedenskej univerzity a v mesiacoch jún/júl 2015 na Táloch v rámci spolupráce s Univerzitou Mateja Bela. Na základe nadviazanej spolupráce bude prebiehať i záverečný workshop za prítomnosti odborného lektora. Zúčastnia sa ho na základe výberového konania okrem osemnástich vybraných doktorandov i členovia realizačného tímu. Po prednáškach a workshopoch bude prebiehať finalizácia projektu a analýza výsledkov rozvoja manažérskych schopností v doktorandskom štúdiu.

Dúfame, že zistenia sa stanú základom pre vytvorenie nových užitočných odporúčaní pre budúcich denných i externých doktorandov a ich školiteľov.

Úvodné stretnutie v Bratislave (workshop k projektu) Autor: Alex Monteanu

Mgr. Anna Slatinská
Mgr. Jana Pecníková

Katedra európskych a kultúrnych štúdií
Filozofická fakulta UMB

NEZABÚDAME... ALEBO HOLOKAUST V PREKLADĚ

Do celoslovenskej akcie *Dni vedy a techniky* sa 12. novembra 2014 zapojila aj Katedra translatológie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela (KTR FF UMB) v Banskej Bystrici prednáškou **PhDr. Ivana Šušu, Ph.D.**

Inšpiratívna prednáška s názvom *Nezabúdame... alebo Holokaust v preklade* sa uskutočnila v aule FF UMB na Ružovej ulici a bola zameraná na prezentáciu prednášateľových výskumov z oblasti memoárovej literatúry a medziliterárnych vzťahov. Dr. Ivan

Šuša sa zaoberá témou memoárovej literatúry židovských autorov vo vzťahu k prekladu (najmä v slovensko-talianskom medziliterárnom kontexte) niekoľko rokov. Publikoval o tom dve monografie, viacero vedeckých štúdií, odborných článkov a recenzií. Na podujatí odzneli ukážky z prekladov (na Slovensku doteraz nepublikovaných) diel talianskych židovských autorov, ktorí prežili tragické časy holokaustu – Liana Millu, Aldo Carpi a Giuliana Tedeschi. Ich autentické spomienky z koncentračných táborov preložil z ta-

liančiny špeciálne pre túto akciu práve Dr. Ivan Šuša a predniesli ich študenti odboru prekladateľstva a tlmočníctva FF UMB **Matej Volešíni, Ida Topinková a Martina Lovasová.**

Katedra translatológie FF UMB si takýmto spôsobom pripomenula anti-fašistický odkaz autorov memoárovej literatúry a uctila si zásluhy všetkých, ktorí bojovali a dodnes bojujú za hodnoty ľudských práv, morálky, demokracie, plurality a diverzity v spoločnosti.

*PaedDr. Eva Čulenová, PhD. – PhDr. Ladislav György, PhD.
(KTR FF)*

*Autor fotografií:
PhDr. Martin Kubuš, PhD. (KAA FF)*

HODNOTENIE KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V KANADE VÝSKUM KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V KANADE

Odborná prednáška profesora Roberta Shipleyho z kanadskej University of Waterloo

ne. Téma bola reflektovaná z pohľadu odborníka na oblasť kultúrneho dedičstva, profesora Roberta Shipleyho. Pán profesor sa aktívne spolupodieľa na výučbe na Ekonomickej fakulte UMB v rámci projektu Mobility – enhancing research, science and education at the Matej Bel University, ITMS code-2611023008, operačného programu vzdelávania, spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu.

Tematicky bola prednáška zameraná na hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo v Kanade. Pán profesor na úvod študentom bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia vysvetlil základné definície vzťahujúce sa k témam kultúry a dedičstva. Prvej časti dominovalo i geopolitické a kultúrne predstavenie Kanady, kým v druhej časti sa venoval konkrétnym príkladom z oblasti kultúrneho dedičstva na báze vlastného

výskumu uskutočneného v rôznych oblastiach Kanady. Pertraktovanými témami nosnej časti hodiny boli: ekonomika kultúrneho dedičstva, strategické plánovanie, kultúrny turizmus, ochrana kultúrneho dedičstva a hodnotenie politiky kultúrneho dedičstva.

Prednáška bola zaujímavá i pre študentov študijných odborov cudzieho jazyka a kultúry, ktorí sa dozvedeli nové informácie o kultúre a ochrane kultúrneho dedičstva priamo od rodeného Kanadčana. O aktívnej účasti študentov svedčia ich početné otázky položené v rámci diskusie na tému kultúrnych špecifik a kultúrneho dedičstva Kanady.

Mgr. Anna Slatinská

Katedra európskych kultúrnych štúdií

Filozofická fakulta UMB

Foto: Bc. Tatiana Murinová

V rámci spolupráce s Katedrou verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa dňa 27. novembra 2014 uskutočnila na Filozofickej fakulte UMB zaujímavá prednáška nielen pre študentov Katedry európskych kultúrnych štúdií venovaná téme kultúrneho dedičstva a jeho ochra-

60. výročie vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici

V akademickom roku 2014/2015 si Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela (PF UMB) v Banskej Bystrici pripomína 60. výročie vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici.

Pedagogická fakulta UMB začala svoju históriu písať v školskom roku 1949/1950, keď bola v Banskej Bystrici založená pobočka Pedagogickej fakulty pri Slovenskej univerzite v Bratislave.

Prvá vysoká škola v Banskej Bystrici vznikla v roku 1954 – *Vyššia pedagogická škola*. Dňa 1. septembra 1964 bola založená *Pedagogická fakulta*. Nová história Pedagogickej fakulty sa začala písať v júli 1992, keď sa stala súčasťou Univerzity Mateja Bela.

Poslaním fakulty je pripravovať nových odborníkov v pomáhajúcich profesiách orientovaných na prácu s ľuďmi, predovšetkým pedagogických

a sociálnych, rozvíjať v nich vedecké poznanie. Výchovno-vzdelávací proces na fakulte zabezpečuje 9 katedier, na ktorých pracuje 96 vysokoškolských učiteľov. Štúdium na Pedagogickej fakulte UMB prebieha v akreditovaných študijných programoch 1., 2. a 3. stupňa vysokoškolského štúdia.

Vedeckovýskumná činnosť fakulty sa orientuje na základný, ale najmä na aplikovaný výskum v oblasti teórie

vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky, psychológie, sociálnej práce, umenia a evanjelíkálnej teológie. Učители fakulty pravidelne riešia grantové projekty VEGA, KEGA a APVV. Výsledky svojej práce publikujú v domácich a zahraničných časopisoch, zúčastňujú sa domácich a medzinárodných vedeckých a odborných konferencií.

Fakulta sa angažuje aj v grantových projektoch v spolupráci s partnerskými vysokými školami v Slovenskej republike i v zahraničí a v grantoch Európskeho sociálneho fondu. Pedagogická fakulta UMB pravidelne organizuje medzinárodné vedecké konferencie.

Na prezentáciu výsledkov vedeckovýskumnej činnosti fakulta vydáva zborník vedeckovýskumných prác zamestnancov fakulty *Acta Universitatis Matthiae Belii – Pedagogická fakulta*, vydáva zborníky vedeckovýskumných prác končiacich projektov, ako aj zborníky jednotlivých katedier. Pedagogická fakulta ďalej vydáva vedecké monografie a vysokoškolské učebné texty, a to aj v spolupráci s partnerskými vysokými školami zo zahraničia. PF UMB spolu

a Sliezkou univerzitou v Katoviciach (Poľsko) vydávajú medzinárodný vedecký časopis *The New Educational Review*, ktorý vychádza štvrtročne a umožňuje prezentovať výsledky práce všetkých učiteľov PF UMB v anglickom jazyku.

Na Pedagogickej fakulte UMB sa vo výraznej miere rozvíjajú aj umelecké aktivity v oblasti hudobného umenia, a to najmä zborového spevu a folklóru, ako aj v oblasti výtvarnej kultúry v rámci učiteľstva výtvarného umenia. Do vedeckovýskumnej činnosti učiteľov fakulty sa zapájajú aj študenti vyšších ročníkov prostredníctvom študentskej vedeckej odbornej a umeleckej činnosti.

Fakulta a jej katedry spolupracujú s príbuznými zahraničnými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania v Českej republike, Nemecku, Poľsku, Maďarsku, Anglicku, Belgicku, Fínsku, Švajčiarsku, USA, Holandsku, Srbsku a iných krajín. Učители fakulty sa pravidelne zúčastňujú na medzinárodných konferenciách a sú členmi medzinárodných organizácií.

Hlavnou súčasťou osláv 60. výročia vysokoškolského učiteľského vzdeláva-

s Pedagogickou fakultou Ostravskej univerzity (Česko)

nia v Banskej Bystrici boli slávnostná akadémia a medzinárodná vedecká konferencia. Slávnostná akadémia sa uskutočnila 11. novembra 2014 v Divadle Štúdio tanca v Banskej Bystrici, kde boli ocenené významné osobnosti z radov PF UMB a spolupracujúcich inštitúcií za dlhoročný prínos na rozvoji PF UMB a vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici. Medzinárodná vedecká konferencia pod názvom *UNIVERZITNÉ VZDELÁVANIE V DILEMÁCH SÚČASNEJ DOBY* sa uskutočnila 12. novembra 2014. Jej cieľom bolo zhodnotiť celospoločenský význam vzdelávania a nezastupiteľný zástož a úlohu pedagogického, sociálneho a behaviorálneho výskumu v historických, aktuálnych a perspektívnych súvislostiach vo vzťahu k edukačnej praxi. Jednotlivé podujatia poctili svojou prítomnosťou nielen zamestnanci fakulty a ich slovenskí kolegovia, ale aj odborníci z Fínska, Nórska, Veľkej Británie, Belgicka, Poľska a Českej republiky.

doc. PaedDr. Peter Jusko, PhD.
prodekan PF UMB pre medzinárodnú
spoluprácu a vzťahy s verejnosťou
Foto: archív PF UMB

Didaktický kurz pre pedagógov so zameraním na výchovno-vzdelávacie predmety. Poznávame Slovensko, krajinu našich predkov

V akademickom roku 2013/2014 hosťovala Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela (PF UMB) 21 učiteľov zo slovenských škôl v zahraničí. Počas týždenného pobytu absolvovali didaktický kurz *Rozvíjanie didaktických kompetencií učiteľov spoločenskovedných a prírodovedno-technických predmetov*, ktorý zorganizovalo Metodické centrum UMB

pre Slovákov žijúcich v zahraničí pod vedením PhDr. Zuzany Drugovej. Kurz sa realizoval na Katedre elementárnej a predškolskej pedagogiky PF UMB pod vedením prof. PaedDr. Aleny Douškovéj, PhD. Vzdelávanie učiteľov zo štyroch krajín a desiatich krajských škôl zo Srbska, Maďarska, Rumunska a Ukrajiny zabezpečovali PaedDr. Miroslava Gašparová, PhD., PaedDr. Zlatica Huľová,

PhD., Mgr. Ružena Tomkuliaková, PhD. a PaedDr. Marian Trnka, PhD.

Hlavným cieľom didaktického kurzu bolo nadobúdanie a rozvíjanie prírodovedno-technických kompetencií učiteľov a ich vlastivedných poznatkov o Slovensku, prostredníctvom využívania modernej multimediaľnej technológie vo výchovno-vzdelávacích predmetoch prírodoveda, vlastiveda a pracovné (technické) vyučovanie.

Učitelia počas vzdelávacích aktivít bližšie spoznali krajinu svojich predkov, poznávali a oboznamovali sa s prírodou Slovenska. Počas prírodovedno-technického a spoločenskovedného vzdelávania si osvojovali nové stratégie, metódy a formy modernej edukácie s možnosťou využitia multimediálnych technológií. Pracovali s multimediálnymi interaktívnymi vzdelávacími programami, ktoré boli vytvorené na podporu identity pre učiteľov a žiakov slovenských škôl v zahraničí. V programoch, ktoré boli vytvorené v rámci medzinárodného projektu, podporeného sekciou pre medzinárodnú spoluprácu pri Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR, sú didakticky spracované obsahy prírodovedných, technických a spoločenskovedných predmetov.

Realizácia aktivít

S veľkým záujmom sa zúčastnili exkurzie po meste Banská Bystrica, na ktorej spoznali historické jadro mesta, jeho kultúrno-historické pamiatky a aj históriu

mesta počas návštevy muzeálnej expozície v Matejovom dome. Nadchli sa pre aktivity, ktoré pre nich boli pripravené v ÚEUV-e zamerané na niektoré vybrané remeselné a výtvarné techniky – maľba regionálnych vzorov na sklo, vyšívanie krivou ihlou či výroba keramických predmetov na hrnčiarskom kruhu.

Spôsob ukončenia didaktického kurzu

Úspešné absolvovanie kurzu predpokladalo minimálne 80-percentnú účasť na aktivitách a prezentovanie čiastkových výstupov. Didaktický kurz sa ukončil prezentáciou na spoločnom kolokviu pred štvorčlennou skúšobnou komisiou, ktorú vymenoval prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc., dekan Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. Učitelia prezentovali zadané témy spracované do vybranej prezentačnej formy, napr.

plagát, súbor spracovaných úloh, PWP a pod. Za úspešné ukončenie kurzu získali certifikát o absolvovaní vzdelávania „Rozvíjanie didaktických kompetencií učiteľov spoločenskovedných a prírodovedno-technických predmetov“.

Záverečné kolokvium

Učitelia zo slovenských škôl v zahraničí v záverečných slovách svojich prezentácií vyjadrovali veľmi pochvalné, uznanlivé a oceňujúce hodnotenia na adresu obsahu a priebehu vzdelávacích aktivít. Mnohí z nich po ukončení kurzu posielali poďakovania:

„Milé panie kolegyně, kolega, zo srdca vám ďakujem pre veľmi príjemnú spoluprácu počas minulého týždňa v Banskej Bystrici. Som šťastná, že som získala nové vedomosti, skúsenosti a priateľstvá a že som mala možnosť zlepšiť si slovenčinu. Dúfam, že sa

znovu stretneme. Prajem vám pekné leto! Ďakujem ešte raz za všetko. Majte sa dobre!“

„Mili kolegovia, chcem sa vám poďakovať pre všetko, čo ste pre nás učiteľov zo Srbska urobili cez minulý týždeň aj pre nádherné chvíle, ktoré ste nám venovali. Ste mi osobne dosť pomohli, aby som čím lepšie rozprávala

po slovensky. Mám nádej, že sa budeme stretávať aj spolupracovať aj v budúcnosti. Želám vám príjemný oddych cez leto.“

Touto cestou ďakujeme všetkým účastníkom didaktického kurzu za milé

stretnutie a tešíme sa na ďalšie spoločné aktivity.

PaedDr. Zlatica Hul'ová, PhD.

PaedDr. Miroslava Gašparová, PhD.

Mgr. Ružena Tomkuliaková, PhD.

Foto: PaedDr. Zlatica Hul'ová, PhD.

TRÉNOVANIE PAMÄTI A POHYBU

Už druhý akademický rok sa na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici realizuje projekt **Ďalšie vzdelávanie ako výzva k aktívnejmu starnutiu (ITMS 26120130058)**, na ktorom sa aktívne podieľa aj Katedra sociálnej práce Pedagogickej fakulty UMB. Jednou z odborných aktivít je aj **tvorba a realizácia vzdelávacieho programu TRÉNOVANIE PAMÄTI A POHYBU podporujúce aktívne starnutie**. Vzdelávací program je určený pre 45 seniorov vo veku nad 50 rokov, ktorí sa zaujímajú o aktívne starnutie formou vzdelávania a zábavy. Priemerný vek účastníkov je 68 rokov, pričom najmladšou účastníčkou je 51-ročná a najstaršou 83-ročná pani. Zo všetkých účastníkov vzdelávania sú síce len traja muži, ktorí však príjemne dopĺňajú ženský kolektív. Prvé dve 15-členné skupiny absolvovali tento vzdelávací program v Klube zdravia v meste Banská Bystrica v jarných a letných mesiacoch roku 2014. Obe skupiny zhodne a pozitívne hodnotili obsahovú aj organizačnú stránku vzdelávania.

V jesenných mesiacoch prebiehalo vzdelávanie v poslednej 15-člennej skupine v priestoroch Univerzity tretieho veku UMB, na ktorom sa účastníci dozvedajú o aspektoch starnutia, o možnostiach tréningu pamäti, o vplyve spomienok na pamäť, o druhoch pamäti a rôznych mnemotechnikách, ktoré zlepšujú každodenné činnosti. Účastníci vzdelávania načreli do tajov gerontológie, psychológie i sociálnych

vied. Pohyb je dôležitou súčasťou života a bol aj neodmysliteľnou súčasťou vzdelávacieho programu. Osvieženie tela i ducha a súčasne zlepšenie koncentrácie vedie zabezpečiť jednoduché a nenáročné cviky, ktoré sa uskutočňujú v sede. Trénerky pamäti zabezpečili nielen pestrosť odborných informácií, ale použili rôzne aktivizačné metódy vo vzdelávaní, ktoré pre účastníkov prinášali okrem poučenia i zábavu. Jeden zo vzdelávacích blokov bol venovaný spomienkam z pohľadu tréningu dlhodobej pamäte so zameraním na epizodickú a sémantickú pamäť. Pri spomienkových aktivitách mali seniori možnosť venovať sa aj kreatívnym činnostiam, napríklad vytváraniu spomienkových krabíc alebo spomienkových kufrov.

Samotný tréning pamäti pozostával z rozmanitých cvičení zameraných na koncentráciu, precvičenia pamäti (obrazovej, číselnej, slovnej) alebo cvičení na pozornosť (vyhľadávanie, spájanie). Rôzne

doplňovačky, cvičenia na rozvoj tvorivosti alebo slovnej zásoby boli nástrojom na tréning pamäti a ukážkou pre účastníkov vzdelávania, akým spôsobom je možné si udržiavať pamäť v čo najlepšej kondícii. Precvičovanie pamäti nie sú len lúštenia krížoviek, osemsmerníkov alebo sudoku. Príležitostí a možností je oveľa viac. Trénerky pamäti vedú poskytnúť nielen tipy a rady ako si udržiavať pamäť, ale naučia aj zapamätaniu si 50 položiek nákupu za 15 minút bez zapisovania.

Po ukončení vzdelávacieho programu budeme vedieť vyhodnotiť efektivitu tréningu pamäti a pohybu a budeme vedieť aj zhodnotiť kvalitu realizovanej odbornej aktivity v rámci ďalšieho vzdelávania ako výzvy aktívneho starnutia.

PhDr. Miroslava Tokovská, PhD.

Katedra sociálnej práce

Pedagogická fakulta UMB

Foto: PhDr. Miroslava Tokovská, PhD.

Úspešné ukončenie projektu APVV „Inovácia edukačnej praxe etickej výchovy“

Ambíciou výskumného projektu APVV-0690-10 „Inovácia edukačnej praxe etickej výchovy“, ktorý sa realizoval v rokoch 2011 – 2014 na Pedagogickej fakulte UMB, bolo prispieť k systémovému riešeniu inovácie koncepcie, didaktiky a metodiky výučby etickej výchovy v kontexte humanizácie výchovy a vzdelávania v slovenskom školstve. V roku 2011 riešitelia vytvorili na základe analýzy koncepcie a štátneho kurikula etickej výchovy inováčný model výučby etickej výchovy a akčného výskumu, kompetenčný profil učiteľa etickej výchovy. Vytvorené modely boli verifikované v roku 2014 v pedagogických experimentoch formou akčného výskumu vo výučbe etickej výchovy 80 učiteľmi na pilotných školách. K naplneniu tak ambiciózneho cieľa bolo potrebné, aby učelia pilotných škôl v rokoch 2012 – 2014 získali nové odborné, psychodidaktické a výskumné kompetencie potrebné pre verifikáciu vyššie uvedených modelov v pedagogickej praxi prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania.

Pre vytvorenie kvalitných učebných podmienok a naplnenie vyššie uvedených profesijných kompetencií učiteľov etickej výchovy členovia riešiteľského tímu vytvorili vzdelávacie programy „Rozvoj odborných kompetencií učiteľov etickej výchovy“ a „Rozvoj psychodidaktických a výskumných kompetencií učiteľov etickej výchovy“, akreditované na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Programy boli cieľovo a obsahovo orientované tak, aby učelia etickej výchovy získali vyššie spomínané profesijné kompetencie formami prezenčného a dištančného vzdelávania. Riešitelia projektu pripravili 14 digitálnych učebných textov, ktoré účastníci vzdelávania využívali k samoštúdiu a neskôr na prípravu inovatívnych projektov vlastnej výučby a projektov pedagogického experimentu.

V mikroregiónoch stredného Slovenska (Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Žilina, Martin, Prievidza, Žiar nad Hronom) sme v rokoch 2012 – 2014 uskutočnili 13 kurzov vzdelávania učiteľov etickej výchovy pilotných škôl. Spätá väzba od účastníkov vzdelávania, monitorovaná spätno-väzbovým dotazníkom administrovaným po každej vzdelávacej akcii, ukázala veľmi dobrú až výbornú úroveň kvality programu a jeho realizáciu lektormi – jednotlivými riešiteľmi.

V roku 2014 boli vyššie uvedené teoretické modely verifikované v pedagogických experimentoch formou akčného výskumu vo výučbe etickej výchovy učiteľmi – **účastníkmi vzdelávania na pilotných školách. Výsledky experimentu** boli prezentované a reflektované na konferencii *Inovácia etickej výchovy: teoretické a praktické reflexie* riešiteľmi projektu a učiteľmi etickej výchovy pilotných škôl a **vydané formou Zborníka vedeckých štúdií a Zborníka záverečných prác učiteľov etickej výchovy z konferencie.**

Riešitelia projektu vytvorili 7 vedeckých monografií, 1 odbornú monografiu, 47 vedeckých štúdií (z toho 26 zahraničných, 8 evidovaných v databáze SCOPUS), 29 odborných článkov v odborných periodikách, v ktorých sa zaoberali teoretickými, metodologickými a metodickými aspektmi inovácie etickej výchovy. Zúčastnili sa na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách (Bulharsko, Česko, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Poľsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Veľká Británia). Na základe prezentácií riešiteľov projektu na vedeckých konferenciách boli riešitelia oslovení s ponukou:

- spolupráce so zahraničnými univerzitnými pracoviskami orientovanými na oblasť mravnej výchovy v Česku, Dánsku, Švajčiarsku, v ktorých niektorí riešitelia uskutočnili odborné konzultácie, zúčastnili sa workshopov, príp. boli pozvaní k odbornej referencii na zahraničné vedecké konferencie,
- zapojenia jednotlivcov aj organizácie do databázy NECE (Network European Citizenship Education) poskytujúcu možnosť publikovania v recenzovaných odborných a vedeckých zborníkoch a účasť na konferenciách so zameraním na občianstvo a výchovu k občianstvu.

Realizáciou projektu sa zvýšila v hodnotenom období aktivita riešiteľov projektu:

- v podávaní vedeckovýskumných projektov v rôznych grantových programoch (KEGA, VEGA, APVV, HORIZONT 2020),
- vo vedení diplomových prác orientovaných na problematiku inovácie etickej výchovy.

Viacerí študenti, ale aj doktorandi – riešitelia projektu spolupracovali vo svojich empirických výskumoch s učiteľmi etickej výchovy na našich pilotných školách.

Hlavné prínosy projektu:

1. návrh zmien kurikula etickej výchovy v Štátnom vzdelávacom programe inováciou rámcových štandardov etickej výchovy, vychádzajúce z našich výskumných zistení;

2. transfer experimentálne overených inováčných metodík výučby etickej výchovy do pedagogickej praxe učiteľov etickej výchovy na báze inováčného modelu výučby etickej výchovy, čo môže prispieť ku skvalitneniu vyučovania etickej výchovy na základných a stredných školách;

3. príprava učiteľov etickej výchovy – expertov, ktorí budú pôsobiť ako kvalitní cviční učelia a konzultanti záverečných prác našich študentov učiteľstva etickej výchovy;

4. vytvorenie siete regionálnych partnerských centier na pilotných školách, kde študenti a doktorandi môžu uskutočňovať aplikovaný pedagogický výskum v etickej výchove;

5. pokračovanie riešenia problémov obsahovej a metodologickej inovácie etickej výchovy vzdelávaním ďalších učiteľov etickej výchovy v regionálnych partnerských centrách, čo pozitívne podporí tvorbu nových experimentálne overených inováčných metodík výučby etickej výchovy v praxi, tvorbu nových učebných textov pre študentov vysokoškolských študijných programov učiteľstva etickej výchovy, vedeckovýskumnú aktivitu učiteľov a vedeckovýskumných pracovníkov Pedagogickej fakulty UMB zameranú na rozvoj teórie, metodológie a inováciu metodiky výučby etickej výchovy a ich prenos do pedagogickej praxe a pregraduálneho štúdia učiteľstva etickej výchovy.

Za našu silnú stránku pri dosahovaní cieľov a riešení úloh projektu považujeme okrem účasti niektorých učiteľov Katedry etickej a občianskej výchovy PF UMB spoluúčasť učiteľov z ďalších katedrií fakulty (výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy, elementárnej a predškolskej pedagogiky) a vedeckovýskumných pracovníkov Inštitútu vedy a výskumu PF UMB vyplývajúcu z vysokej miery multidisciplinarity obsahu etickej výchovy.

Miroslav Valica,

zodpovedný riešiteľ projektu

bývalý zamestnanec PF UMB

Petra Fridrichová, administrátor projektu

Inštitút vedy a výskumu PF UMB

KATEDRA PSYCHOLÓGIE NA EURÓPSKEJ NOCI VÝSKUMNÍKOV

Dňa 26. septembra 2014 sa Katedra psychológie Pedagogickej fakulty UMB už štvrtýkrát zúčastnila festivalu vedy *Noc výskumníkov* v Banskej Bystrici. Projekt **FESTIVAL VEDY Noc výskumníkov** na Slovensku bol podporovaný zo 7. rámcového programu pre výskum a technologický rozvoj Európskej komisie, od roku 2014 je to nový rámcový program pre výskum a inovácie – **Horizont 2020**. Noc výskumníkov je paralelne organizovaná v 33 štátoch Európy a hlavnou snahou komisie je pod mottom „*Researchers are among us*“ – *Výskumníci sú medzi nami* priblížiť verejnosti výskumníkov ako „obyčajných“ ľudí s neobyčajným povoláním.

Podujatie s názvom *Veda je dobrodružstvo* prebiehalo celý deň v priestoroch Europe Shopping Centra na všetkých poschodiach a tvorilo ho celkovo 21 stánkov v zastúpení Univerzity Mateja Bela, Slovenskej akadémie vied, Štátnej ochrany prírody a občianskych združení a agentúr. Celoslovenské podujatie *Noc výskumníkov* je organizované s cieľom pútať a prístupne sprístupniť výsledky vedeckej komunity na Slovensku. Naša katedra tento rok pripravila stánok s názvom *Je inteligencia dôležitá?* Vychádzali sme z hlavného cieľa tohtoročného podujatia, a to zamerať prezentačný stánok na oblasť, v ktorej naša katedra výskumne dlhodobejšie pôsobí. Zamerali sme sa na objasnenie nasledovných

otázok: Čo je inteligencia? Aké sú jej druhy? Ako sa inteligencia meria? Čo sú to inteligentné testy? Prezentovali sme aj výsledky výskumov úspešnej inteligencie, ktoré realizovali členovia našej katedry v rámci grantových úloh. Z hľadiska možností, ktoré priestory nákupného centra umožňujú, sme zvolili pre návštevníkov okrem zaujímavých informácií aj možnosť otestovať si svoju emocionálnu inteligenciu, kryštalickú inteligenciu a prevažujúce učebné štýly. Najväčší záujem zo strany detí, mládeže, ale aj dospelých bol o zistenie úrovne emocionálnej inteligencie. Hoci tohtoročné zameralenie zdanlivo nekonkurovalo témam ostatných, hlavne prírodovedných

stánkov, z množstva návštevníkov pri našom stánku a z množstva vyplnených a vyhodnotených dotazníkov (spolu 265) sme dospeli k poznaniu, že o psychológiu a psychologické témy má verejnosť stále veľký záujem. Účasť našej katedry na tomto príťažlivom a zmysluplnom podujatí považujeme za výbornú možnosť prezentácie našej pedagogickej a vedeckej činnosti pre širokú verejnosť a sme vďační organizátorom za možnosť prezentovať naše aktivity aj týmto populárnym spôsobom.

PhDr. Beata Žitniaková Gurgová, PhD.,
Katedra psychológie
Pedagogická fakulta UMB
Foto: Ing. Marián Lihan

MEDZINÁRODNÁ KOMUNITA NADŠENÝCH CLIL UČITEĽOV A ŠTUDENTOV – NEOPAKOVATEĽNÁ ATMOSFÉRA KONFERENCIE

Hoci názov tejto správy možno pokladať za „nie dostatočne akademický“, „príliš nadnesený“, či pripomínajúci lacnú frázu, faktom je, že atmosféra počas záverečnej konferencie k aktivite 1.4 v rámci projektu Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB (ITMS kód: 26110230082, spolufinancovaného Európskym sociálnym fondom) bola skutočne neopakovateľne

nadšená, radostná, internacionálna. Zúčastnilo sa jej vyše 100 učiteľov všetkých stupňov škôl a študentov rôznych učiteľských a ďalších pedagogicko-andragogických študijných programov zo Slovenskej republiky, Českej republiky, Maďarska a Anglicka.

Prihlásených účastníkov spojila túžba spoznať, ako CLIL funguje v jednotlivých krajinách, aké výskumy v

oblasti CLIL sa realizujú. Predovšetkým však ako by mala vyzeráť skutočne úspešná CLIL hodina.

Aj keď pojem CLIL sa často skloňuje na rôznych pedagogických fórach, na Slovensku ide ešte stále o pomerne novú inovatívnu metodiku, ktorej skutočný dopad na edukačné výstupy v rôznych oblastiach je vo fáze overovania. V CLIL-e (*content and language integrated learning*)

Hlavní experti pracovnej skupiny aktivity 1.4 v projekte (prof. PhDr. B. Kasáčová, PhD., doc. J. Kovács, PhD., doc. PaedDr. D. Hanesová, PhD.) počas konferencie

Výučba botaniky v anglickom jazyku priamo počas konferencie (žiaci z Budapešti)

by malo v zásade ísť o reálnu, autentickú integráciu obsahu rôznych vyučovacích predmetov a cudzieho jazyka. Vo viacerých krajinách má rôzne podoby, spôsoby aplikovania, rôzny pomer materinského a cudzieho jazyka, ale či už v Maďarsku, ČR alebo SR sa táto metodika stále viac presadzuje, pretože vhodne pripravuje podmienky efektívneho učenia sa už aj mladších žiakov, dokonca detí v materských školách. Ide o metodiku založenú na konštruktivistických princípoch učenia sa. Z pozorovaní „dobrých“ hodín CLIL sa zdá, že CLIL skutočne má potenciál rozvíjať kritické a tvorivé myslenie učiacich sa. Nekladie jedinečný dôraz na jazykové formy, ale na význam oznamovanej správy, pričom cudzí jazyk sa stáva prostriedkom k vyjadreniu významu. Študenti sa učia prostredníctvom zmysluplných aktivít, autentických materiálov a zaujímavých spôsobov hodnotenia. CLIL metodika preferuje plynulosť pred presnosťou, je určená pre žiakov a učiteľov, ktorí sú ochotní riskovať a stať sa autonómny učiacimi sa. Nezdôrazňuje osvojovanie samostatných faktov, ale buduje kompetencie učiaceho sa. V podstate má potenciál rozvíjať všetky životné zručnosti (tzv. *soft skills*), medzi ktoré sa v súčasnom medzinárodnom kontexte zaraďujú *thinking skills* (zručnosti myslenia), *social skills* (sociálne zručnos-

ti), *working skills* (zručnosti spojené s výkonom zamestnania) a *learning skills* (zručnosti spojené s učením sa).

Konferencia sa konala 16. októbra 2014 na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici. Jej názov *Learning Together to Be a Better CLIL Teacher* možno pokladať doslova aj za syntézu myšlienok príspevkov, ktoré konferenciu vytvorili. Okrem prezentácie projektu (doc. PaedDr. D. Hanesovou, PhD. a prof. PhDr. B. Kasáčovou, PhD.) v dopoludňajšej plenárnej časti odznel najskôr hlavný príspevok zahraničnej expertky v projekte doc. Judit Kovács, PhD. venovaný objasneniu princípov CLIL a jeho historického vývoja. Výborne ho doplnila ukážka konkrétnej vyučovacej CLIL hodiny priamo pred očami účastníkov konferencie. Realizoval ju skúsený učiteľ biológie a geografie zo súkromnej základnej CLIL školy Magda Szabó v Budapešti, ktorý

v priamom prenose vyučoval celú skupinu svojich žiakov. Žiaci s nadšením prijali možnosť prísť do Banskej Bystrice a priamo na pódium učiť sa „naživo“ botaniku vo svojom hlavnom cudzom (anglickom) jazyku. Táto ukážka CLIL hodiny sa stala najpozitívnejšie hodnoteným bodom konferencie. Nasledovali tri národné príspevky o výskume v oblasti CLIL v SR, ČR a v Maďarsku. Zahraniční (anglickí) účastníci konferencie prispeli predajnou akciou vhodnej literatúry pre deti a mládež v anglickom jazyku a príspevkami v diskusiách. Popoludňajší program pozostával z troch sekcií workshopov, pričom v každej z nich prebehlo až päť tvorivých dielní. Vedúcimi boli overení, entuziastickí vyučujúci zo spomínaných krajín, ktorí umožnili aj iným učiteľom odskúšať si svoje najlepšie vyučovacie postupy. Konferencia skončila slávnostným plenárnym stretnutím, na ktorom boli udelené certifikáty študentkám PF UMB, ktoré sa v rámci projektu ako prvé vzdelávali pod vedením doc. J. Kovács a ktorých osobný prístup k celému projektu bol exemplárny, hodný nepredstieranej radosti a pochvaly. Poďakovanie patrí okrem projektovej agentúry predovšetkým ústretovému prístupu vedenia PF UMB a vyše 100 spolupracovníkom a študentom z PF UMB, vďaka ktorým sa táto konferencia uskutočnila.

S veľkou vďačnosťou sa spätne pozerať na konferenciu a tešiť sa, že k dispozícii sú aj audio a video nahrávky a pripravuje sa konferenčný zborník. V prípade záujmu aj ostatných je možnosť ozvať sa na adrese: dana.hanesova@umb.sk

Spracovala:
doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.

Jeden zo zaujímavých workshopov počas konferencie

Udeľovanie certifikátov študentkám primárnej edukácie po absolvovaní CLIL prípravy

„OBHLIADKA MIESTA SIMULOVANÉHO TRESTNÉHO ČINU“ – AKCIA PRE ŠTUDENTOV PRÁVNICKEJ FAKULTY UMB

V mesiaci október sa pre študentov Právnickej fakulty UMB konala akcia pod názvom „Obhliadka miesta trestného činu simulovanej vraždy“, ktorú organizovala Katedra trestného práva, kriminalistiky a forenzných disciplín Právnickej fakulty UMB v spolupráci so špecialistami z Prezídia policajného zboru – Úradu kriminálnej polície SR. Akcia bola praktickým doplnením študijných predmetov trestné právo procesné a kriminalistika. Úvodom boli študenti oboznámení s príslušnosťou útvarov Policajného zboru a útvarov Ministerstva vnútra SR pri odhaľovaní trestných činov, ich páchatel'ov a s priebehom trestného konania. Podobne ako pri reálnom trestnom čine vraždy, aj v tomto prípade bola na miesto činu vyslaná výjazdová skupina v zložení: vedúci výjazdovej skupiny – vyšetrovateľ PZ, zástupca vedúceho výjazdovej skupiny – tzv. operatívny pracovník a kriminalistický technik. Podľa potreby môžu byť členmi výjazdovej skupiny aj ďalší špecialisti ako psovod, znalec v príslušnom odbore. Obhliadke miesta činu spravidla predchádzajú tzv. prvotné opatrenia, ktoré vykonávajú príslušníci základných útvarov PZ, najčastejšie z pohotovostnej motorizovanej jednotky alebo iných, ktoré vykonávajú všeobecnobezpečnostné opatrenia – zabránenie spáchaniu alebo dokonaniu trestného činu, poskytnutie pomoci zraneným osobám alebo tzv. kriminalistické prvotné opatrenia (uzavretie miesta činu a ochrana stôp, zisťovanie totožnosti osôb a pod.). Ďalej sa pristúpilo k samotnej obhliadke miesta simulovaného trestného činu vraždy, ktorá má viacero fáz. Prvou fázou bola príprava obhliadky, kde sa na miesto činu dostavia členovia výjazdovej skupiny s úmyslom prípravy zaisťovacieho vybavenia. Druhou fázou bola samotná obhliadka miesta činu, ktorá sa delí na tri časti. V prvej tzv. orientačnej obhliadke sa členovia výjazdovej skupiny oboznamujú s miestom činu, s polohou predmetov a s polohou samotnej obete. V našom prípade vrah použil ako vražednú zbraň záhradnú motyku, na ktorej boli počas druhej časti obhliadky tzv. detailnej, zaistené daktyloskopické a pachové stopy. Zaisťovali sa aj stopy obuvi – trasologické

stopy a niekoľko stôp biologických. V záverečnej fáze obhliadky sa vykonala kontrola úplnosti vykonania obhliadky a prijali sa ďalšie potrebné opatrenia, napr. k zabezpečeniu častí objektov, ktoré majú dôkazný význam. Študentom bola predvedená ukážka zadokumentovania získaných informácií vo forme zápisnice o obhliadke miesta činu, fotografickej dokumentácie, video dokumentácie a topografickej dokumentácie. Po skončení obhliadky miesta činu sa špecialisti policajného zboru presunuli so študentmi do prednáškovej miestnosti, kde odpovedali na otázky týkajúce sa procesných a kriminalistických otázok metodiky vyšetrovania násilnej trestnej činnosti. Po skončení pripravilo vedenie Právnickej fakulty pre študentov malé občerstvenie.

Pre poslucháčov Právnickej fakulty UMB bola akcia nielen príjemným spestrením dňa v ich študentskom živote plnom prednášok a cvičení, ale aj užitočným poznatkom o využití trestného práva v právnej praxi.

*Katedra
trestného práva,
kriminológie, kriminalistiky
a forenzných disciplín
PrF UMB*

Foto: autor článku

PRÍSPEVKY CELOUNIVERZITNÝCH PRACOVÍSK

PROJEKTY ZO ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ – OPV_aV OPATRENIA 5.1

Univerzite Mateja Bela sa opäť podarilo získať finančné prostriedky, a tak pokračuje v sérii implementácií projektov z Operačného programu Výskum a vývoj.

Z opatrenia 5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu bude realizovať nový projekt, ktorým zatraktívni možnosti štúdia na univerzite, zvýši kvalitu vzdelávacieho procesu investíciami zameranými na rozšírenie infraštruktúry IKT a modernizáciu vnútorného vybavenia v rámci budovania nových učební.

Názov projektu: Rozšírenie infraštruktúry IKT a modernizácia vnútorného vybavenia v rámci budovania nových učební pre skvalitnenie vzdelávacieho procesu na UMB v Banskej Bystrici

Začiatok: november 2014

Ukončenie: október 2015

**Celkové výdavky na realizáciu aktivít:
2 062 985, 80 Eur**

Miesta realizácie projektu:

Cesta na amfiteáter 1 – Ekonomická fakulta (nová budova) UMB, Datacentrum Kuzmányho 1 – Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB,

Ružová 13 – Pedagogická fakulta UMB, Ružová 14 – Filozofická fakulta UMB (blok C),

Tajovského 10 – Ekonomická fakulta UMB, Tajovského 40 – Fakulta prírodných vied UMB, Filozofická fakulta UMB

Tajovského 51 – Študentský domov ŠD3 (1000I internát), Univerzitná knižnica UMB.

Výstupy:

- zmodernizovaná a významne skvalitnená technická infraštruktúra pripojenia do internetu prostredníctvom rádiového signálu (WIFI) v učebniach s veľkou hustotou obsadenia,
- zvýšenie spoľahlivosti komunikačných uzlov (KU) a zabezpečenie požadovanej dátovej dostupnosti fakúlt prostredníctvom realizácie dostatočného chladiaceho výkonu KU,
- doplnená technická infraštruktúra záložného dátového centra kompatibilná s infraštruktúrou dátového centra (DC), pripojená do metropolitnej siete UMB, schopná v záložnom móde prevziať funkciu DC pri kritických informačných systémoch UMB, aby bola zvýšená spoľahlivosť dátového centra, zlepšila sa dostupnosť služieb dátového centra, informačná bezpečnosť UMB a zvýšila sa spoľahlivosť poskytovaných informačných služieb,
- zmodernizovaná, skvalitnená a rozšírená infraštruktúra centrálneho komunikačného uzla UMB (CKU), aby prijala zariadenia nutné pre podporu

WiFi inštalovaných v iných stavebných objektoch UMB, zabezpečila centrálnu SW podporu WiFi prístupových bodov všetkých fakúlt UMB, zabezpečila pripojenia do internetu prostredníctvom rádiového signálu v učebniach Ekonomickej fakulty UMB s veľkou hustotou obsadenia a zvýšila spoľahlivosť CKU,

- doplnená infraštruktúra dátového centra UMB (DC), aby bola zvýšená spoľahlivosť dátového centra, zlepšila sa dostupnosť služieb dátového centra, informačná bezpečnosť UMB, zvýšila sa spoľahlivosť poskytovaných informačných služieb a zlepšili sa podmienky pre nové formy učenia a učenia sa s využitím centrálne využívaných IKT zdrojov UMB,
- **vybudovanie „Integrovaného riešenia pre podporu nových foriem učenia a učenia sa“**, ktoré umožní simulovať vývoj interného aj okolitého prostredia a následne skúmať jeho vplyv na podnikateľský subjekt → aktivita v sebe zahŕňa aj infraštruktúru na komunikáciu **medzi študentom, učiteľom a reálnym podnikateľským prostredím.**
- **vybudovanie špecializovanej učebne pre KTVŠ Filozofickej fakulty UMB** (zmodernizované a skvalitnené technologické vybavenie a prístrojová infraštruktúra pre výskum a výučbu odborných predmetov nákupom zariadení funkčnej diagnostiky),
- **technologická modernizácia špecializovaných učební**

– modernizácia a skvalitnenie technickej infraštruktúry pre odber vzoriek a ich prípravu na fyzikálne optický výskum a výskum mechanických vlastností hornín, minerálov a ďalších prírodných a syntetických materiálov,

– investície do geodatabázy údajov (nehmotného majetku – licencie) potrebnej k lokalizácii, analýzam a vizualizácii dotknutých miest v terénnom prostredí,
– modernizácia, obnova a dobudovanie špecializovanej infraštruktúry výskumu

a vedy umožňujúcej realizáciu komplexných chemických analýz zložiek životného prostredia.

Zdroj: Referát prorektora pre rozvoj a informatizáciu UMB

UNIVERZITNÝ DEŇ KARIÉRY 2014

Kariérne centrum UMB zorganizovalo dňa 7. októbra 2014 5. ročník *Univerzitného dňa kariéry (UKD)*, ktorý sa konal v slávnostnej aule na Ekonomickej fakulte UMB.

Podujatie ponúklo príležitosť študentom a absolventom Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici stretnúť sa so zástupcami významných spoločností, získať informácie o potenciálnom zamestnávateľovi, kontakty na personalistov či nadviazanie spolupráce so spoločnosťami v rámci stáží a závereč-

podujatí kariérnou poradkyňou Zuzanou Záhradníkovou, ktorá vystúpila aj v rámci programu s cieľom ukázať

účastníkom ako identifikovať svoje silné stránky a využiť ich pre budúcu kariéru.

Študenti sa mohli zapojiť do súťaže o „Naj CV“ v troch kategóriách. Výherkyniam vecných cien od zúčastnených spoločností blahoželáme.

Najkreatívnejší CV –

Nikola Simčuvová, EF UMB

Najgrafika a formát CV –

Irena Chvátalová, EF UMB

Naj CV po obsahovej stránke –

Viera Verčimáková, EF UMB.

ných prác. Firmy a organizácie sa prezentovali prostredníctvom výstavných stánkov a participáciou na sprievodnom programe, ktorý pozostával z prezentácií spoločností a zaujímavých motivačných prednášok.

Študenti mohli na tohtoročnom UDK stretnúť zástupcov spoločností Accenture, Amazon, Camp Leaders Slovakia, Dell, Deloitte, EY, IBM, KPMG, Henkel, PWC, Slovak Telekom. Predstavili sa projekty AZU, Eures, Motory, SAIA. Na evente vystúpil zaujímavý spíker Peter Sasín, spoluzakladateľ NLP akadémie a NLP tréner. Novinkou bola konzultácia životopisov priamo na

Mgr. Micheala Palgutová, PhD.

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

REGIONÁLNA AKADÉMIA OSN AJ PRE ŠTUDENTOV SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL

V akademickom roku 2014/2015 sa slovenskí študenti prvýkrát zúčastnili na Medzinárodnej akadémii OSN (Regional Academy on United Nations), ktorá bola založená v roku 2012 *Akademickým koncilom OSN* (ACUNS). Jej cieľom je praktickou formou prednášok nadchnúť mladých ľudí a poskytnúť im vzdelanie, aby sa stali novou generáciou *internacionalistov*. Jan Eliasson, námestník generálneho tajomníka OSN, uviedol: „*Akadémia je veľmi hodnotnou multikultúrnou pedagogickou iniciatívou s cieľom vzdelávať novú generáciu mladých akademikov pre potreby OSN a ponúka model kolektívnych riešení svetových problémov.*“

Výberový proces do Akadémie zahŕňa niekoľko kôl od odoslania prihlášky, cez on-line pohovor až po test vedomostí o OSN. Prihlášky sa väčšinou podávajú do konca februára príslušného kalendárneho roka a potom nasleduje približne dvojmesačná doba výberu kandidátov.

V akademickom roku 2014/2015 reprezentuje Slovensko celkovo päť študentov. Svojich zástupcov nominovalo aj Česko, Maďarsko, Rakúsko, Srbsko a Poľsko. Tohtoročná akadémia pozostáva z troch stretnutí na univerzitách v Prahe, Belehrade a v sídle OSN vo Viedni, pričom ich obsahom sú

Organizátori Akadémie Marko Novakovic a Billy Batware (zľava) informujú študentov o priebehu stretnutia.

prednášky súčasných alebo bývalých pracovníkov OSN.

Za aktívny výstup Akadémie sa považuje písomná práca, ktorú musia účastníci pripraviť v medzinárodných skupinách v spolupráci s kancelármi OSN. Spoločným menovateľom všetkých prác je téma „*Post 2015 Development Goals*“ (*Rozvojové ciele po roku 2015*). Na poslednom stretnutí Akadémie vo Viedni budú študenti prezentovať

výsledky práce pred viac ako stovkou odborníkov a pracovníkov OSN, ktorí spätnou väzbou založenou na reálnych poznatkoch z praxe budú študentov hodnotiť.

V septembri 2014 sa konalo druhé z celkových troch stretnutí Akadémie, a to na Právnickej fakulte Belehradskej univerzity v Belehrade. Hostiteľským pedagógom a organizátorom stretnutia bol aj Marko Novakovic, ktorého som požiadal o vyslovenie názoru na Akadémiu:

S akým profilom sú študenti najvhodnejšími kandidátmi na absolvovanie Akadémie?

Odhliadnuc od základných poznatkov z medzinárodného práva a medzinárodných vzťahov by študenti mali mať aj pokročilé vedomosti o funkciách, štruktúre a myšlienkach Organizácie spojených národov (OSN). Pre úspešnú účasť a ukončenie Akadémie je však dôležitá ešte jedna vec – záväzok. Ochota a schopnosť splniť všetky úlohy vyplývajúce z účasti na Akadémii počas roka sú *conditio sine qua non*, a to pre každého študenta. Úsilie excelovať a zdieľanie hodnôt rovnosti medzi ľuďmi sú tiež povinné.

Srbský organizátor Marko Novakovic prednáša o prepojení diplomatickej imunity a ľudských práv.

Aká je Vaša osobná motivácia po-dieľať sa na Akadémii? Aké sú Vaše osobné prínosy a skúsenosti z účasti? Odporučili by ste aj iným univerzitám príp. študentom, aby sa zapojili?

Moja osobná motivácia je možnosť pracovať s mladými a perspektívnymi študentmi, ktorí patria medzi tých najlepších vo svojich ročníkoch, pretože predstavujú budúcnosť sveta. Pomáham im osvojiť si hlbšiu znalosť medzinárodného práva a prezentovať ich logické myslenie a dobré nápady. Tiež im pomáham prijať istú pracovnú etiku a osobnostné kvality potrebné pre každého úspešného človeka, ktorými sa zakrátko stanú. Okrem toho, každá generácia študentov ma naučí niečo iné. Mám pocit, akoby som s nimi a s Akadémiou rástol aj ja. Myslím si, že každá univerzita a tiež každý študent by sa mali uchádzať o účasť v Akadémii,

ale naša skúsenosť preukazuje, že len najlepší študenti a prvotriedne univerzity splňajú potrebné očakávania a kritériá.

Čo považujete za najväčší prínos Akadémie pre každú z troch zúčastne-ných strán (študenti, univerzity, OSN)?

V snahe OSN získať čo najviac mladých a talentovaných expertov predstavuje ich vzdelávanie veľmi dôležitú časť. To je dôvod, prečo, myslím si, Akadémia zohráva dôležitú úlohu v prí-prave budúcich zamestnancov OSN, čím vo veľkej miere prispieva k formovaniu budúcnosti OSN. Prostredníctvom nej majú študenti možnosť učiť sa pracovať v medzinárodných skupinách a študovať s kolegami z prostredia celej Európy, zatiaľ čo sa snažia dosiahnuť spoloč-ný cieľ. Pravdepodobne najväčšou výhodou, ktorú Akadémia študentom

poskytuje, je možnosť učiť sa priamo od skúsených predstaviteľov OSN a vypočúť si expertné analýzy profesorov z mnohých európskych krajín. Spoluprá-ca medzi univerzitami je len jednou z výhod účasti na Akadémii. Univerzity sa touto cestou môžu prezentovať najlepším študentom a potenciálne sa tak stať ďalšou destináciou na ich študijnej ceste.

Podrobnejšie informácie o Akadémii ako aj o požiadavkách na uchádzačov a prijímacom konaní možno získať na internetovej stránke www.ra-un.org.

*Ing. Marek Krištof
Denný doktorand, 1. ročník,
Ekonomika a manažment podniku
Katedra financií a účtovníctva
Ekonomická fakulta UMB
Autor fotografií: Marek Krištof*

EXKURZIA – KONTAKT S PRAXOU

V dňoch 23. – 25. apríla 2014 sa študenti 4. ročníka Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela z kurzu medzinárodný marketing a obchod zúčastnili pod vedením prof. Jaroslava Ďaďa exkurzie vo viacerých slovenských podnikoch. Cieľom bolo zoznámenie sa s výrobným procesom, postupom výroby od materiálových vstupov až po samotnú realizáciu finálnych výrobkov, ich expedíciu a zároveň overenie uplatnenia teórie v praxi.

Manažéri navštívených podnikov poskytli študentom cenné informácie.

Ako prvý podnik sme navštívili SHP Harmanec, známe papierne, blízko Banskej Bystrice. Po príjemnom privítaní sa naša skupina v priestoroch rokovacej sály dozvedela základné informácie o podniku. Pracovník SHP nám prezentoval zaujímavé príklady z oblasti marketingu a z oblasti kalkulácií. Veľkým zážitkom bola prehliadka výroby papiera od recyklácie surovín až po výrobu finálnej verzie balíčka hygienických vreckoviek. Dozvedeli sme sa, že v tomto podniku majú absolventi EF UMB dobré meno a naša fakulta je jedným z dôležitých kritérií pri výbere nových pracovníkov.

Potom cesta pokračovala do Žiliny, kde naplnení emóciami z prvej prehliadky v Harmanci sme mali rovnaké očakávania aj v závode Kia Motors Slovensko. Ani táto návšteva nás nesklamala, ba vysoko prekročila všetky naše

očakávania. Videli sme automatizovanú výrobu automobilov, ktoré sú vyvážané do celého sveta. „Koncert a balet“ robotov nás pozitívne šokoval. Ťažko nám bolo pochopiť úroveň logistiky a organizácie výroby, kde z výrobnéj linky každú minútu schádzal iný model automobilu. Raz to bol model trojdverový Ceed, potom Sorento, ďalej 5-dverový Ceed a ďalšie. Ani jeden model nebol identický. Iný motor, iná farba, iné kolesá, iná výbava... Skrátka, nepochopiteľné! Výsledkom je vyše 300 tis. nových automobilov ročne vyrobených v Tepličke nad Váhom. A areál podniku? Jednoducho ukážka. Vzorne udržiavaná zeleň, architektúra, dizajn, estetika, poriadok a všade čistota.

Po prehliadke výroby papiera a automobilov sme si na ďalšej zastávke – v Nitre – od výrobných liniek oddýchlí a kultúrne sa vyžili na divadelnom predstavení Potkany v Divadle Andreja Bagara.

Druhý deň exkurzie sme po raňajkách vyštartovali do Hurbanova, kde sídli ďalšia známa spoločnosť Heineken Slovensko. Na recepcii nás privítal najstarší zamestnanec tejto spoločnosti, ktorý podrobne priblížil celý proces výroby – od varenia piva až po distribúciu ku konečnému spotrebiteľovi. Videli sme aj pravého živého zlatého bažanta – maskota značky slovenského piva Zlatý Bažant. Táto značka je na základe predaja licencie silno etablovaná v Bielorusku a v Rusku.

Po presunutí sa do Vrábels nás očakávala a veľmi milo privítala spoločnosť Miba, s. r. o., ktorej hlavným manažérom je Ing. Marek Barina, ACCA, absolvent Ekonomickej fakulty UMB. V danom podniku sme sa oboznámili s výrobou a technológiami v strojárskom priemysle. Po rozhovore s vedením podniku sme si uvedomili, aké nevyhnutné sú ľudské zdroje, ktorým treba venovať veľkú pozornosť a starostlivosť. Charakter výroby kladie vysoké nároky aj na pracovné prostredie. Tu sme v realite videli CNC stroje, technológie opracovania kovov od mechanického obrábania veľkými lisami, či horizontálnymi brúskami až opracovanie laserom.

Exkurzia sa blížila ku koncu a posledný deň priniesol tradične ďalšie neopakovateľné zážitky a skúsenosti. Návštevou sme „pocítili“ aj pekárne Penam, kde pri dodržiavaní prísnych hygienických podmienok sme sledovali prípravu, výrobu a expedíciu rôznych druhov pekárenských výrobkov. Videli sme, že aj s chlebom je ťažká a zodpovedná práca.

Našu exkurziu zavŕšila prehliadka spoločnosti s dlhou históriou – Rona, a. s., Lednické Rovne –, kde nám prezentovali strojovú a aj ručnú výrobu najmä pohárov, ale aj celej škály ostatných výrobkov zo skla. Ručná výroba fúkaného skla sa zdala trochu manufaktúrna, no zistili sme, že inak to nejde. Stroje v tom

prípade umenie človeka ešte nedokážu plne nahradiť. Každému odporúčame vidieť krásu zo skla. Číre, farebné, brúsené, leptané alebo pantografmi zdobené výrobky patria k svetovej špičke. Výrobky je možné si zakúpiť v podnikovej predajni priamo v obci.

Tieto tri dni nám priniesli mnoho zážitkov, poznatkov, skúseností, ale aj dobrej nálady. V praxi sme videli teóriu, s ktorou sa oboznamujeme počas štúdia. Exkurziou sme boli nadšení, získali sme informácie o organizácii výroby, o technickom vybavení jednotlivých výrobných hál podnikov, o technológiách, o procesoch výroby, ako aj informácie z manažmentu, mar-

ketingu, personálneho manažmentu, ekonomiky podniku, kvality výroby a z iných oblastí. V každej spoločnosti nás prijal veľmi milý a ochotný personál. Radi zodpovedali naše zvedavé otázky a zasvätili nás do čarov výroby. V piatok podvečer sme sa túžbou znovu takúto akciu zopakovať. A pridať k tomu ďalšie podniky z iného regiónu a iných odvetví. Nadobudli sme dojem, že takáto akcia by sa mala stať pevnou súčasťou pedagogického procesu. Exkurzia mala na nás pozitívny vplyv a určite nás obohatila a pomohla v našom osobnostnom i profesijnom raste. Myslíme si, že i takéto akcie pomôžu preklenúť medzeru študentov medzi teóriou a praxou.

Ďakujeme fakulte a uvedeným podnikom, že nám umožnili takúto akciu absolvovať.

Cestou späť sme robili plán na podobnú akciu aj v budúcom akademickom roku. Vieme, že čosi sa má zopakovať v podnikoch na Liptove a Orave. Len či nás prof. Jaroslav Ďaďo znova zoberie. Ale aj tak mu za exkurziu ďakujeme.

Každému podobný zážitok v budúcnosti odporúčame.

Bc. Ivana Majerníková
študentka 4. roč.

Ekonomická fakulta UMB

ŠTUDUJTE V ZAHRANIČÍ AJ VLETE, URČITE NEOLUTUJETE!

DAAD

Deutscher Akademischer Austausch Dienst
German Academic Exchange Service

Česko-slovenská skupina študentov, ktorí sa zúčastnili letného prekladateľsko-tlmočnického kurzu v Garmersheime

DAAD udeľuje štipendia do Nemecka na jazykové a tlmočnické kurzy.

Na jar 2014 sa výberová komisia SAIA rozhodla udeliť štipendium Nemeckej akademickej výmennej služby DAAD trom študentkám zo študijného odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici na letný kurz nemeckého jazyka.

Na konci výberového procesu odobrala žiadosť aj univerzita v Nemecku a tým podporila študentky Luciu Kredatusovú, Luciu Krempaskú a Luciu Havrilovú v rozširovaní ich doterajšieho štúdia.

My, tri Lucie sme neváhali a prihlásili sa na špecializované kurzy do nemeckého mesta Garmersheim, ktorý mal prehĺbiť naše prekladateľské a tlmočnické kompetencie. Dve sme si vybrali augustový termín a rozhodli sa zúčastniť na kurze *Preklad / Úvod do tlmočenia (Übersetzen / Einführung ins Dolmetschen)*, tretia, Lucia Krempaská, navštívila Nemecko až v septembri. Tam sa aktívne podieľala na *Intenzívnom kurze tlmočenia (Intensivkurs Dolmetschen)*. Kurzy boli organizované Medzinárodnou letnou školou v Garmersheime (*Internationale Sommerschule Garmersheim*) pod záštitou Univerzity Johanna Gutenberga v Mohuči (*Johannes-Gutenberg-Universität in Mainz*), ktorá sa nachádza v spolkovej krajine Porýnie-Falcko (*Rheinland-Pfalz*).

Letná škola v Garmersheime vznikla v roku 1996 a odvtedy úspešne usporadúva letné kurzy. Záujem študentov rok čo rok rastie. Iniciatíva prišla zo strany profesorov a docentov zaoberajúcich sa tlmočníctvom, jazykom a kultúrou na vedeckej úrovni, ktorí chceli svoje znalosti a skúsenosti posunúť mladšej generácii. Cieľom letnej školy je zlepšovať vedomosti v oblasti prekladateľstva a tlmočnické schopnosti u zahraničných

JGU
JOHANNES GUTENBERG
UNIVERSITÄT MAINZ

ftsk

Fachbereich 06
Translations-, Sprach-
und Kulturwissenschaft
in Garmersheim

Tlmočenie v kabíne počas
simulovanej konferencie

študentov a samozrejme prispieť k rozvíjaniu nemeckého jazyka.

Treba pripomenúť, že Univerzita v Mainzi – Germersheime je jednou z nemeckých etablovaných vzdelávacích inštitúcií pre translatológov. Povolanie prekladateľov a tlmočníkov je zodpovedná činnosť, na ktorú sa treba svedomite pripraviť a neustále rozširovať svoje kompetencie. Absolvovaním kurzu sme získali veľa nových skúseností do profesionálneho života a presvedčili sa o čare tohto povolania. Aspoň na chvíľu sme sa vžili do skutočného procesu tlmočenia a pocítili náročnosť, s ktorou je táto práca úzko spätá.

Technické vybavenie, ktoré má letná škola Germersheim k dispozícii, je na vynikajúcej úrovni. Simulované cvičné konferencie, ktoré sa tu počas roka usporadúvajú, sú vysielané prostredníctvom internetu do celého sveta. Každý jazyk má vyhradenú svoju kabínku s číslom. Tlmočnické kabíny boli asi najzaujímavejšou časťou tohto kurzu, pretože nám ako študentom dali pocit autenticity a dôležitosti. Kabíny sú presklené, aby tlmočník videl na rečníka, sú zvukotesné, aby nedochádzalo k prenikaniu rušivých elementov a vybavené klimatizáciou, aby sa tlmočník cítil počas svojej práce príjemne. Počas kurzu sme si vyskúšali dve simulované konferencie na témy *Frakcia Červenej armády* a *Agenti v informačných službách a špionáž*. Na priebeh neustále dozerali dvaja technici, ktorí boli pripravení promptne riešiť vzniknuté problémy. Okrem toho sme navštívili aj počítačovú učebňu, v ktorej sa nachádzali počítače so slúchadlami. Tu sme si precvičovali naše tlmočnické schopnosti vybraním nahrávky z databázy, tlmočili sme ju a zároveň sme sa nahrávali do

systému. Spätným počúvaním nahrávky sme odhaľovali chyby a analyzovali ich. Aj takto sa dá pripravovať a zbavovať sa vlastných nedostatkov, pretože nikto učený z neba nespadol (*Übung macht den Meister*).

Lektori, ktorí sa podieľali na tvorbe vyučovacieho procesu, boli prevažne z Nemecka, avšak pri preklade a tlmočení nás vedúci kurzu zadelili podľa jazykov do skupín. Patrilí sme do česko-slovenskej skupiny, ktorú viedla vyučujúca z Českej republiky. Pre nás to nebola žiadna jazyková bariéra. Každá skupina mala vyučujúceho, ktorý ovládal daný materinský jazyk a nemčinu mal na výbornej úrovni, pretože žije a pracuje v Nemecku. Najväčšiu skupinu spomedzi účastníkov tvorili Taliani a Rusi. Do kurzu sa prihlásila dokonca študentka z Uzbekistanu a jedna priletela až zo Sibíri. Okrem iného sme tam mali aj spolužiaka z afrického Gabonu, ktorý nám porozprával o zvykoch v ich krajine. Kurz mal pre nás širokospektrálny prínos, pretože sme spoznali veľa nových ľudí, s ktorými sme ostali v písomnom kontakte, a zoznámili sa s novými kultúrami.

Počas kurzu sme sa samozrejme nielen učili, ale zvýšil nám čas i na iné aktivity. Vyučujúci sa nám venovali aj mimo školy. Stredy a soboty boli vyhradené na poznávacie výlety. Navštívili sme niekoľko krásnych miest v okolí, ako napr. Baden Baden, Heidelberg alebo Speyer. Najkrajšie dojmy v nás zanechalo romantické mesto Heidelberg, kde sme poctivo vyšliapali až na Cestu filozofov (*Philosophenweg*) dlhú dva kilometre, po ktorej sa prechádzali zná-

mi nemeckí spisovatelia a filozofi ako Goethe alebo Eichendorf. Potom sme absolvovali ochutnávku vína a jedli slávne koláče pečené v ohni (*Flammkuchen*). Hlavným bodom programu bola určite návšteva francúzskeho Štrasburgu, kde sme navštívili európske inštitúcie. Práve tam sme získali väčšiu motiváciu v záujme o jazyky a kultúru, a na chvíľu sme snívali o práci tlmočníkov v Európskom parlamente.

Teraz vieme, že sa určite oplatí požiadať o štipendium a vycestovať. K tomu nás motivovala doc. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. z Katedry germanistiky FF UMB, ktorá na hodinách konzekutívneho tlmočenia vysvetlila, ako sa môžeme uchádzať o štipendium. Potom nám veľmi ochotne pomohla pri podávaní žiadostí a napísala aj odporúčania.

Kurz tohto charakteru je dobrou predprípravou na vstup do ozajstnej praxe. Skutočne na vlastnej koži sme si odskúšali všetko, čo je spojené s prácou prekladateľa a tlmočníka. Možno práve takýto kurz bude aj pre vás motiváciou pre naštartovanie práce zdokonaľovať sa, pretože konkurencia na trhu je

v súčasnosti veľká a uplatniť sa môžu len tí najlepší.

Bc. Lucia Kredatusová,
Bc. Lucia Havrilová,
Bc. Lucia Krempaská,
odbor prekladateľstvo a tlmočníctvo
v kombinácii jazykov,
2. ročník Mgr. štúdia
Filozofická fakulta UMB

(Fotografie: autorky)

NÁVŠTEVA HOLANDSKÝCH ŠTUDENTOV NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE UMB

Spolupráca a komunikácia je základom rastu každej organizácie. Príkladom toho je aj spolupráca Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky Pedagogickej fakulty UMB s holandskou univerzitou Windesheim of applied science, ktorá vzájomnou výmenou skúseností napomáha ku skvalitneniu práce.

Dňa 13. mája 2014 (na Deň tulipánov) zavítali na Pedagogickú fakultu študenti vysokej školy z holandského mestečka Zwolle. Prijemní mladí ľudia pôsobili aj na hosťujúcej pôde veľmi sebaisto a presvedčivo, keď v „dvojazyčných study circles“ spolu so slovenskými študentmi porovnávali vzdelávacie systémy a odlišný edukačný kontext. V piatich skupinách diskutovali a vyjasňovali si nasledujúce výskumné otázky: Ako môže byť „učenie šité na mieru“ realizované na Slovensku prínosom pre nový program „učenia šitého na mieru“ v Holandsku? Aké sú rozdiely v prístupe medzi učiteľmi v Holandsku a na Slovensku pri náprave nežiaduceho správania žiakov? Aké sú rozdiely a podobnosti medzi holandskými a slovenskými učiteľmi ak sa zameriame na päť rolí učiteľa? Aké sú rozdiely a podobnosti v kódexe správania a tvorbe pravidiel triedy v holandskej a slovenskej edukácii? Aký je rozdiel v diferenciácii medzi slovenským a holandským vzdelávaním na úrovni škôl? (How can the way tailored education is given in Slovakia be beneficial to the

živé a účastníkom na oboch stranách pomohli lepšie porozumieť podobnostiam a odlišnostiam prostredníctvom medzinárodnej komparácie.

Po obede navštívili Španiu Dolinu, kde študenti so svojimi vyučujúcimi, uchvátení našou divokou prírodou a kopcami, načreli do banskej histórie stredoslovenskej lokality. Počas výletu si zahrli aj niekoľko aktivít (zvuková mapa, fotoaparát... od autora Josepha Cornella), ktoré im umocnili zážitok z krajiny a prírody. Nezabudli sa zastaviť ani v miestnom pohostinstve, aby bol zážitok zo Slovenska skutočne autentický. Nasledovala spontánna akcia, keď niekoľkí študenti odišli do Zvolena (veľmi sa im páčil názov, pretože pripomína ich holandské Zwolle). Tam si vypočuli typický slovenský hudobný nástroj fujaru a podaktorí si na nej dokonca aj zahrli. Po prvom dni, plnom podnetných situácií, nasledoval zaslužený odpočinok.

Medzinárodnú komparáciu dopĺňala aj návšteva škôl, kde opäť asistovali študenti Pedagogickej fakulty. Spoločne navštívili Školu u Filipa (Súkromná ZŠ J. Bakossa), kde si na dvoch blokoch (2x 90 min.) pozreli výučbu. Slovenské študentky im robili „tlmočníčky“ a niektorí študenti sa pýtali aj priamo učiteliek na formy práce, organizáciu, ale a používané metódy.

Po obede sa vydali na prechádzky historickým centrom Banskej Bystrice, ktorým ich sprevádzali odborne pripravené sprievodkyne (študentky PF UMB). V menších skupinách a voľných rozhovoroch lepšie porozumeli mestu a jeho histórii.

Na záver dňa bola spoločná večera v slovenskej reštaurácii a odvážnejší

new program of tailored education in the Netherlands?; What are the differences between teachers in the Netherlands and Slovakia in correcting undesirable behavior of pupils?; What are the differences and similarities between the Dutch and Slovakian teachers if we look at the 5 roles of a teacher?; What are the differences and similarities with codes of behavior and class rules between the Dutch and Slovakian education?; What is the difference in differentiation between the Slovakian and Dutch education at school level?).

Päťčlenné skupinky holandských a slovenských študentov si pripravili na dané otázky prezentácie a iné audiovizuálne pomôcky. Po vzájomnom prezentovaní nasledovala diskusia a slovenskí študenti sa presunuli k ďalšej holandskej skupine. Diskusie boli veľmi

holandskí študenti si vybrali aj rýdzo slovenské jedlá, halušky a pirohy.

Návšteva holandských študentov bola síce krátka, ale podľa ich vyjadrení sa im páčila naša krajina a jej vľúdni a príjemní ľudia. Odchádzali s pocitom, že majú aspoň o strednom Slovensku vytvorený reálny obraz. Mnohí sa vyjadrili, že Slovensko určite ešte navštívia.

Slovenskí študenti vnímali veľmi kladne možnosť jazykovo sa obohatiť a celkovo hodnotili túto skúsenosť ako prínosnú. Dokonca vzniklo aj mnoho priateľstiev, ktoré iba potvrdzujú význam komunikácie a spolupráce.

Veľká vďaka patrí organizačnému tímu, ktorý tvorili najmä doktorandky Katedry elementárnej a predškolskej pedagogiky PF UMB – Mgr. Ivana Blažičková-Ivanová, Mgr. Radka Cachovanová, Mgr. Lýdia Šimanová, Mgr. Katarína Száková – v spolupráci s vedúcou katedry prof. PaedDr. A. Douškovou, PhD., doc. PaedDr. Š. Porubským, PhD. a Mgr. L. Kasáčovou, PhD. Nemožno zabudnúť ani na študentky predškolskej a elementárnej pedagogiky, ktoré sa holandským študentom venovali. Už teraz sa tešíme na ďalšiu návštevu, ktorá je plánovaná na apríl 2015.

*Mgr. Katarína Száková
Katedra elementárnej a predškolskej
pedagogiky
Pedagogická fakulta UMB*

Foto: Mgr. Radka Cachovanová

ŠPORT

NÁVRAT VYSOKOŠKOLSKÉHO ŽENSKÉHO BASKETBALU NA PÔDU UMB

Basketbalové družstvo žien vzniklo 1. júla 2014 rozhodnutím členov výkonného výboru ŠK UMB o vzniku a začlenení tohto družstva do organizačnej štruktúry ŠK UMB pod názvom

Basketbalové družstvo žien ŠK UMB Banská Bystrica.

Podporu myšlienky vzniku basketbalového družstva žien a návratu vysokoškolského basketbalu na pôdu UMB sme našli aj vo vedení Katedry telesnej výchovy a športu Filozofickej fakulty UMB, vo vedení Filozofickej fakulty

UMB a aj vo vedení univerzity. Všetkým podporovateľom sa touto cestou chceme úprimne poďakovať.

Vytvorením nového basketbalového družstva ide o nadviazanie na úspešnú tradíciu vysokoškolského basketbalu družstva žien Slávia PF Banská Bystrica, ktoré pôsobilo na vtedajšej Pedagogickej fakulte a neskôr Fakulte humanitných a prírodných vied v období, keď členkami družstva boli vynikajúce hráčky: Anna Janoštinová, Erika Burjanová, Eva Antalecová, Marcela Kalistová alebo Zuzana Vasilková a iné študentky, ktoré

zároveň reprezentovali Československo a samostatné Slovensko.

Basketbalové družstvo žien ŠK UMB Banská Bystrica je zložené z dvadsiatik študentiek jednotlivých fakúlt UMB doplnené o tri mladé talentované stredoškolačky a dve skúsené seniorky. Družstvo trénuje pod taktovkou Mgr. Andrey Izákovej, PhD. (trénerka družstva, členka KTVŠ FF UMB, držiteľka trénerskej licencie s najvyšším 5. kvalifikačným stupňom a v minulosti hráčka mládežníckych reprezentačných výberov Československa) a Mgr. Evy

*Basketbalové družstvo žien ŠK UMB Banská Bystrica
v sezóne 2014/2015*

Antalecovej (asistentka trénerky, členka pedagogického zboru ZŠ Podlavice v Banskej Bystrici, držiteľka trénerskej licencie 2. kvalifikačného stupňa a v minulosti hráčka seniorských reprezentačných výberov Československa

a účastníčka OH v Barcelone). Vedúcim družstva je PaedDr. Boris Beťák, PhD. (člen KTVŠ FF UMB, držiteľ trénerskej licencie 3. kvalifikačného stupňa a v minulosti hráč 2. najvyššej basketbalovej ligy mužov).

Ženské basketbalové družstvo trénuje v telocvični KTVŠ FF UMB a v sezóne 2014/2015 je prihlásené do 1. ligy žien (2. najvyššia ženská celoslovenská súťaž žien SBA). Našimi súpermi sú družstvá zvučných mien z Košíc, Prešova či Popradu, ktoré sú už dlhodobo etablované v tejto súťaži, preto našou hlavnou úlohou bude vytvoriť dobrú klímu v družstve, v ktorom jednotlivci budú naplňať spoločný cieľ celého kolektívu hneď od úvodu sezóny.

Veríme, že koncentráciou mladých, vzdelaných hráčok – vysokoškoláčok, v centre stredného Slovenska, a ich dlhodobou poctivou prácou sa podarí vybudovať silný, konkurencie schopný tím, ktorý si znovu nájde svoje miesto na pôde UMB v Banskej Bystrici, čím vznikne ďalší vysoký potenciál úspešnej reprezentácie na univerzitnej, celoslovenskej, ale aj medzinárodnej úrovni.

*Mgr. Andrea Izáková, PhD.
Katedra telesnej výchovy a športu
Filozofická fakulta UMB
trénerka družstva*

Foto: archív FF UMB

NOVOOTVORENÁ PREDAJŇA SKRÍPT VYDAVATEĽSTVA UMB

 ELIANUM

Tajovského 51
Banská Bystrica

www.publikacie.umb.sk

MÁŠ RADA BASKETBAL ???

PRIDAJ SA K NÁM A STAŇ SA ČLENKOU BASKETBALOVÉHO DRUŽSTVA ŽIEN ŠK UMB BB

kontakt: andrea.izakova@umb.sk

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžu posilať elektronickou poštou na adresu spravodajca@umb.sk. V prípade zasielania fotodokumentácie k jednotlivým článkom Vás prosíme o zaslanie mena autora fotografií. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. januára 2015. **Redakčná rada**

Spravodajca Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici

Universitas
Matthiae Belii

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Universitas Matthiae Belii. Vydáva: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. IČO: 30232295. Registrácia MK SR: EV 1116/08. ISSN 1339-6749 Vychádza ako dvojmesačník, okrem letných prázdnin. Dátum vydania: január 2015. Redakčná rada: doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD. (predseda), Ing. Marián Lihan (výkonný redaktor), doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. (jazykový redaktor, FF), Monika Tomášiková (EF), PaedDr. Mária Rošteková, PhD. (FPVaMV), PaedDr. Miriam Spodniaková-Pfefferová, PhD. (FPV), prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD. (PF), JUDr. Jana Muránska, PhD. (PrF). Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Grafická úprava: Mgr. art. Zuzana Ceglédiová. Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o., Košice, Fotografie: archív UMB. On-line verzia: www.umb.sk.

Nepredajné